

NAUJIENOS

Library of Congress
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

VISŲ LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS UŽ TAUTOS LAISVĘ

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest
Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
Haymarket 1-6100
Over One Million Lithuanians
In The United States

VOL. LXIX

Price 25c

Chicago, Ill. — Penktadienis, Friday, June 11, 1982

Nr. 111

IZRAELIO KARIAI ARTEJA PRIE BEIRUTO

MASKVA BIJO VYSK. STEPONAVIČIAUS PASKELBIMO KARDINOLU

Iš LKB Kronikos (50 nr., 1981.XII.8) sužinojome, kad pernai Lietuvoje labai bijotasi, jog Maskvai pavyks praversti tris "patikimus" vyskopus, tačiau Vatikanas atsiskaitęs juos patvirtinti. Šių metų balandžio mėnesį Vatikanas vėl lankėsi Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininkas, vyskupas Liudvikas Povilionis, kurio vizitas, greičiausiai, buvo susijęs su naujų vyskupų skyrimo klausimu.

Šią temą Romoje italų kalba ležiamos Elta-Press kovo nameryje įdomiai gvildena biuletenio redaktorius, prelatas Vincas Minevičius. Anot jo, didžiausia klūtis naujų vyskupų paskyrimui yra vyskupas Julijonas Steponavičius, kurį daugelis laiko popiežiaus paskirtu kardinolu "in pectore". Toji Sovietų persekiojama ir į provinciją ištremta ypatingos reikšmės asmenybė yra tapusi "sviesos žiburiu" tikintiesiems ir netikintiesiems lietuviams. Kai net pravoslavų pažnyčia žavisi vyskupu Steponavičiumi ir prašo jo patarimų, Kremlius nepaprastai bijo, kad jo viešai nepaskelbtų kardinolu.

Todėl, rašo Elta-Press, vyskupas Povilionis atsidūrė "tarp kūrų ir priekato". Pernai spalio mėnesį jis jau buvo beveik išsprendęs savo uždavinį — sugrąžinti į pareigas tremtinius vyskopus Steponavičių ir Sladkevičių, už tai paskiriant tris Maskvos remiamus vyskopus — bet pasitarimai staiga nutrūko ir Povilionius teko grįžti į Vilnių be konsekravimą patvirtinančių popiežiaus raštų.

Kaip aiškina Elta-Press, Vatikanas staiga permatė Maskvos kombinaciją: bematant pašventinti naujuosius vyskopus, o tik po to "derėtis" dėl galimo ištremtųjų vyskupų grąžinimo ir pareigas. Vatikanas nenorėjęs Lietuvos Katalikų Bažnyčios pastatyti į režiminę hierarchijos kontroliuojamų rusų stačiatikių padėį. Pasak Elta-Press, didžioji Lietuvos kunigų ir pasauliečių dauguma sutaria, kad geriau pasilikti be vyskupų, negu susilaikyti tokių, kurie būtų tik valstybės pareigūnai.

(Elta)

— Izraelio kariai Libane ne liečia vietos gyventojų, bet nuginkluoja ir išveža visus palestiniečius. Jie turi gana tikslus sąrašus.

KALENDORELIS

Birželio 11: Barnabas, Dainius, Vaiva, Gaudvainis, Skirgelė.

Saulė teka 5:15, leidžiasi 8:25. Oros giedras, kiek vėjauatas, mėlonas.

KORČNOJAUS ŽMONAI LEIDO IŠVAŽIUOTI

MASKVA, Rusija. — Šachmatų meistro Viktoro Korčnojaus žmona Bela ir jų 23 metų amžiaus sūnus Igor gavo leidimą išvažiuoti iš Sovietų Sąjungos.

Praeitą pirmadienį Sovietų vidaus reikalų pareigūnas užėję į Korčnojaus butą ir pranešė, kad ji gavo vyriausybės leidimą išvažiuoti į užsienį. Kartu su ja galės iš Sovietų Sąjungos išvažiuoti ir jų 23 m. a. sūnus Igor. Jie turi sutvarkyti visus savo reikalus, kad galėtų išvažiuoti iki birželio 27 dienos.

Prieš šešerius metus Viktoras Korčnojus išvažiavo į Olandiją, kad galėtų dalyvauti tarptautinėse šachmatų rungtynėse. Rungtynėms pasibaigus, Korčnojus atsiskaitė grįžti į Sov. S-gą. Iš Olandijos Korčnojus nuvyko į Šveicariją ir ten apsigyveno. Jis reikalavo, kad Sovietų valdžia išleis žmoną ir sūnų, bet iki šio mėto neįleido. Galų gale Sovietų valdžia išleido sūnų iš prievartos darbo stovyklos, o dabar leidžia išvažiuoti.

ISBROVĖLIAI VALDO SALVADORO PROVINCIJĄ

SAN SALVADOR, Salvadoras. — Salvadoro krašto apsaugos ministras Jose Guillermo Garcia pranešė, kad Salvadoro karo įėjimas pavyko išvalyti visą Chalatenango provinciją, bet isibrovėliai dar yra Morazan provincijoje.

Salvadoro karo įėjimas teko grūmtis su isibrovėliais ištisas 10 dienų. Chalatenango provincija dabar yra saugi ir laisva. Ministras pareiškė įsitikinimą, kad netrukus bus išvalyta ir Morazan provincija, kur dar stipriai laikosi užsilikę isibrovėliai užsieniečiai.

Salvadoro kariuomenės vadovybė pasiuntė 3.000 karių į Chalatenango provinciją. Į pasienio Morazan provinciją pasiųs daugiau karių, nes ten isibrovėliams vadovauja Abišni joje buvę kubiečiai.

Prez. Reagan ketvirtadienį įsakė Izraelio vyriausybei sustabdyti visus karo veiksmus Libane.

Salvadoro krašto apsaugos ministeris pranešė, kad jau išvalytos visos provincijos nuo isibrovėlių, išskyrus Morazan provinciją, esančią Nikaragvos pasienyje.

MIRĖ MOTIEJUS ŠUMAUSKAS, ISTIKIMAS MASKVOS BERNAS

JIS ĮTİKINO BROLIUS TAPTI KOMUNISTAI, BET VĖLIAU ČEKISTAI JUOS SUSAUDE

VILNIUS, Paverpta Lietuva. — Motiejus Šumauskas, buvęs Lietuvių tarybos pirmininkas, komunistų partijos politinio biuro narys, ties Minsku užfron- tūnuleistų partizanų vadas ir labai ištikimas maskvinės politikos šalininkas, mirė šių metų gegužės 28 dieną.

Šumauskas gimė Kaune 1905 metais, ėjo į pradžios mokyklą, pramokė raidžių rinkėjo amato ir dirbo Kauno spaustuose. Jis susidomėjo komunistų partijos veikla ir buvo įtrauktas į slap- tų komunistinių lapelių ir laik- raštelėlių rinkimo darbą. Jis ke- lis kartus buvo suimtas už ko- munistinę veiklą, palaikytas Kauno kalėjime ir vėl išleistas.

1924 metais jis įstojo į komu- nistų partijos jaunimo eiles ir bandė suorganizuoti būrį. Pir- mon eilėn jis įtraukė du savo brolius į partinį darbą. Bet jie iš Rusijos atsikūstais agentais suabejojo. Motiejus bandė bro- liams aiškinti, bet jų neįtikino. Vienas buvo palinkęs į trockiz- mą, o antrasis iš viso norėjo at- sistikirti nuo komunistų. Reika- las baigėsi tuo, kad čekistai abu brolius sušaudė.

Idomiausia, kad pats Motie- jus Šumauskas ir toliau pasi- liko ištikimas Maskvai ir nuosir- dziai atsiųstiems Maskvos agen- tams tarnavo. Šumauskas buvo apsiškaitęs komunistas. Jis buvo susipaži- nęs su Lenino gyvenimu, prita- rė jo idėjoms, liepiančioms siekti valdžios ir toje valdžioje išsilaikyti. Jis galėjo komunist- tams suprantama kalba pakal- bėti. Kelis metus praleido kalė- jime. Ten kun. Adomauskas ir Pijus Glovackas buvo jo moky- tojai. Laisvėje jis ne tikai rin- ko lapelius, nukreiptus prieš Lie- tuvos nepriklausomybę, bet jis pats tuos lapelius ant tvorų lipdė.

Karo pabaigoje jis pateko G. Zimano įtakon. Sniečkui mirus, jis turėjo būti geriausias kandi- datas partijos sekretoriaus pa-

reigoms. Bet tai minčiai pasi- priešino tas pats Zimanas. Jis buvo lėtas, negalėjo daryti grei- tų sprendimų. Vietoj užsitarnau- susio Šumausko, partijos sekre- tariumi buvo parinktas kitas savamokslis — P. Griškevičius. Šepetys daugiau jaudinosi, negu Šumauskas, kad partijos sekretoriumi nebuvo Maskvos parinktas. Bet Griškevičius bu- vo ištikimesnis Maskvai, negu Šumauskas ar Šepetys. Šepetys komunistu tapo, tikrai rusams įsigalėjus Lietuvoje, kai komu- nistai būti jokio pavojaus nebu- vo. Tuo tarpu Šumauskas įsto- jo į komunistų partiją žymiai anksčiau, kai Lietuvos policija komunistinius lapelius plati- niančius jaunuolius kišdavo į kalėjimą.

AFGANISTANE ŽUVO LAKŪNAS P. BRUNDA

VILNIUS, Paverpta Lietuva. — Šių metų birželio 1 d. Tie- soje paskelbta, kad tragiškai žuvo lietuvis lakūnas Petras Brundza.

Nepasakyta, kada ir kur jis žuvo, bet pranešta pastaba sa- ko, kad lakūnas Petras Brund- za, vykdydamas vyriausybės tarnybines užduotis, tragiškai žuvo. Kaip tik tuo metu Afga- nistane ėjo kovos tarp afganis- tanių kovotojų su Sovietų aviacija ir helikopteriais netoli Kabulo.

Petras Brundza gimė 1937 m. balandžio 4 dieną Lazdijų rajone. Budviečių kaime. Nuo ma- žų dienų jis pamėgo aviaciją, iš- moko skraidyti, buvo lakūnų instruktoriumi ir parasiutininku. Už nuopelnus jis buvo ap- dovanotas medaliais. Jis buvo mobilizuotas į Sovietų aviaciją ir žuvo bombarduodamas afga- nistaniečius, kovojančius už sa- vo laisvę ir gerbūvį.

— Arafatas bando įtikinti iz- raelitus, kad palestiniečiai ne- užpuolė Izraelio ambasadorius Londone.

PIETŲ KOREJOJ POLICIJOS KOVA SU STUDENTAIS

SEOUL, Pietų Korėja. — Dau- giau negu tūkstantis studentų apie porą valandų vedė kovą su specialiais paruoštais maistui raminti policininkais. Studentai buvo bent dešimt kartų dau- giau, negu policininkų, bet abi pusės gynė savo reikalavimus.

Studentai reikalavo, kad po- licija paleistų 16 studentų, ku- riuos tardė, klausinėjo ir ren- gėsi atiduoti teismui. Visas rei- kalas sukosi apie demokratine- santvarką P. Korėjoje.

Po ilgų derybų su studentais, Seoulo policijos vadovybė sutiko paleisti 12 studentų, bet liku- sius keturis rengiasi atiduoti teismui.

VOKIECIAI PRATĖS KARO TARNYBĄ

BONA, V. Vokietija. — Va- karų Vokietijos krašto apsaugos ministras Hans Apel pra- nešė parlamentui, kad nuo 1986 metų tarnybon imamiems vy- rams reikės pratesti tarnybos laiką nuo 15 mėn. iki 18 mė- nesų.

Kasmet reikia 252.000 vyrų, kad Vokietija turėtų 490.000 vyrų kraštui ginti. Prie dabar- tinės 15 mėnesių tarnybos 1996 metais vokiečių karo įėjus su- mažėtų 109.000 naujokų. Kad toks dalykas neatsitiktų, minis- teris Apel pataria parlamentui priimti įstatymą, kuris tarny- bos laiką pratęstų iki 18 mėne- sių, tai tada Vak. Vokietijos ka- ro galia būtų maždaug lygi pu- sei milijonui karių.

— Britai paskelbė, kad pra- eitą antradienį Argentinos avia- cija padarė britams daugiau za- los, negu pradžioje apskaičiuo- ta. Trys laivai buvo sužaloti, o viena barža nuskendo su 83 kariais.

— Ketvirtadienį aukso uncija kainavo \$307.

PRAŠO IZRAELI SUSTABDYTI LAKŪNUS, TANKUS, KAREIVIUS

BREŽNEVAS SIŪS SOVIETŲ KARO ĮEJAS, JEIGU IZRAELIS TUOJAU NESUSTABDYS KARO VEIKSMŲ

BEIRUTAS, Libanas. — Iz- raelio karo įėjus, užėmusios palestiniečių ginkluotų pajėgų štabą Sidone ir paėmusios ne- laisvėn šimtus palestiniečių, ne- sulaikomos artėja prie Beiruto ir Sirijos pasienio, — sako pra- nešimai iš kovos lauko.

Trečiadienio rytą Izraelio la- kūnai iškėlė į padanges prieš- lėktuvines Sirijos patrankas ir prasi- veržė kelią į Damasko vieš- kėlį. Ketvirtadienio rytą Izrae- lio lėktuvai sunaikino 17 Sirijos lėktuvų, kurie nesuėmė pa- kilti ir pasiekti Sirijos aero- dromų. Izraelio lėktuvai daug spartesni ir taiklesni. Jie pasi- veja bėgančius Sirijos lėktuvus ir priverčia juos leisti žemyn.

Netikėtai, staigus ir galingas Izraelio lėktuvų ir tankų prasi- veržimas sukėlė didžiausią pa- niką palestiniečių tarpe. Pra- džioje palestiniečiai bandė prie- šintis Izraelio šarvuotiems ir juos sekantiems izraelitams, bet dabar pasidūdo Izraelio ne- laisvėn. Jie mano, kad tai yra vienintelis būdas gyvybei iš- gelbėti.

Sirijos kariuomenės vadovy- bė apėmė paniką. Iš Damasko Sirija pasiuntė didesnių pastip- rimų į Libaną, bet sustabdė pa- ruoštus tankus, kai aiškino, kad Izraelio tankai ne tikai perkirto didįjį kelią į Beirutą, bet tuo pačiu vieškeliu šliaužia prie Sirijos sienos.

Matyt, kad Sirijos presiden- tas informavo Sovietų Sąjungą apie nelauktą Izraelio karo įjė- gų įsiveržimą į Libaną ir susikirti- mą su Sirijos lakūnais bei kitais kariuomenės daliniais. Sirijos kariuomenės vadovybė pajuto, kad Sirija viena nesustabdy- pirmyn žengiančių Izraelio ka- ro įjėgų.

Tvirtinama, kad pats Brežne- vas kreipėsi į prezidentą Reaga- ną, įspėdamas jį apie reikala- sustabdyti Izraelio karo įjėgas Libane. Jeigu Izraelio karo į-ėjus nebūtų sustabdytos, tai So- vietų karo įjėgos turėtų įsikšti ir sutaldyti Izraelio isibrovė- lius karius.

BERLYNAS, Vokietija.

J. Arafatas labai susirūpi- nęs Izraelio įsiveržimu į Li- baną. Jis buvo Sidono sri- tyje, gali būti apsuptas.

MOZAMBIKO AMBASADO- RIAI NENORI GRĮŽTI

MAPUTO, Mozambikas. — Nedaug kas pripažįsta dabarti- nę Mozambiko vyriausybę, bet dabartinė valdžia turi bėdės su savo ambasadoriais. Portugalijos vyriausybė pripažino buvu- sių savo kolonijų vyriausybės ir paskyrė savo pareigūnus. Tą patį padarė ir Mozambiko vy- riausybė, tik tai ji turi bėdės su savo ambasadoriais. Kai tik am- basadorius išvažiuoja į užsienį ir susipažįsta su vietos gyveni- mu, tai į Mozambiką jis jau nebe- nori grįžti.

Mozambiko valdžia savo am- basadorium Portugalijai pasky- rė Joao Aladę. Pabuvęs Liza- bonoje, jis pranešė savo vyriau- sybei, kad jis jos nebe nori at- slovauti nei Portugalijoje, nei kurioje nors kitose vietoje. Jis liko Portugalijoje.

Prezidentas Samora Machel paskelbė, kad užsienin pabėgo ir jo patarėjas Zulfikar Trica- nug bei Mozambiko ambasados sekretorius Antonio Rocha, kurį laiką dirbęs Zimbabvės amba- sadijoje.

SAN DIEGO, Calif. — Nancy Tuttoli su savo vyru ir draugais alėjo į pradžiusį garsėję San Diego restoraną Limehouse.

Kai visi, gavę stalą, susėdo, ponia Tuttoli užsakė sraigų. Kada sraigės buvo apkeptos ir atneštos ant stalo, ponia pabalo, nusigando ir pradėjo bėgti iš restorano. Ji nusigando, kai sraigė, kurią ji buvo pasiruo- šusi valgyti, pakėlė galvą ir pradėjo šliaužti iš lėkštės. Mo- teris, tokio dalyko niekad ne- mačiusi, paskubomis pradėjo leistis žemyn ir ant laiptų nuš- lauzė koją.

Dabar ji patraukė restoraną savininką į teismą, reikalauda- ma \$250.000 atlyginimo. Resto- rano savininkas mano, kad po- nia kabinejasi be pagrindo.

Prezidentas Reaganas, gavęs aliamuojančias žinias apie Iz- raelio karo įjėgas, įsiveržusias į Libaną ir pradėjusias supli Beirutą, sukvietė Berlyne esančių Vakarų valstybių atstovus Iz- raelio karo įjėgų įsiveržimui į Libaną aptarti.

Visi pripažįsta, kad palesti- niečiai neturi teisės žudyti Iz- raelio ambasadorius užsienio valstybėse ir žino, kad palesti- niečiai neturi teisės veržtis į Izraelio teritoriją žudyti pasie- nio gyventojus arba iš artileri- jos šaudyti į izraelitus.

Prezidentas, pasitaręs su at- sakingais Šiaurės Atlanto Sąjun- gos pareigūnais, nutarė tuojau įsakyti Izraeliui sustabdyti visus karo veiksmus Libane. Izraelis turi tuojau sustabdyti visus ka- ri veiksmus, o vėliau Jungtinės Tautos turės imtis priemonių suvaldyti pasienio palestinie- čius.

Indianos ir Illinois Liet. Vyčių S-gos valdybų susirinkimas

1982 m. birželio 7 d. Vyčių salėje 7 val. posėdyje "trustees" ir svarstė kiemo remonto reikalus. Berods, prieš metus jie puikiai remodeliavo salę. Savaitgaliais ja nuomoja ne tik lietuvių organizacijos, bet ir meksikiečiai.

Po 8 val. susirinko virš 30 asmenų pareigūnų svarstyti cinaus reikalus. Pirm. V. Samaška pradėjo susirinkimą ir pakvietė re. g. svečių, seną vyčių veikėją J. Pošką papasakoti apie prieš 65 metus Lietuvos pavasarininkų kongresą, įvykusių Kaune, kuriame dalyvavo Amerikos Lietuvos Vyčių didelė ekskursija ir įteikė Krašto apsaugos ministeriui Zukauskui aukso kardą. Prie kardo įteikimo buvo ir A. Gabalienė, Vyčių Garbės narė, as su mano broliu ir J. Balčunas bei kiti.

Noriu trumpai paminėti apie J. Pošką. Gimė Škotijoje. Sepytėnų metų su motina ir broliu grįžo į Lietuvą. Vėliau dirbo Vilniaus kaviškos vykupijoje. Panoro važiuoti į tą pagarsėjusį kongresą. Vysk. Karosas siūlė važiuoti, nes Jozas neturėjo kostiumo. Vyskupas atnešė savo puošnią sutaną ir pasiūlė iš jos pasiūti kostiumą. Jozas pasiūvo ir nuvažiavo į kongresą. Jame buvo padarytai gerokai nuotraukų. Viena reta užsilikusi. Jos padidintos ir vėliau bus įrengtos. Ten dalyvavo prezidentas A. Smetona, ministrai ir nemažai kunigų, kuriuos lengva atpažinti.

J. Poška, atvažiavęs į Ameriką, įsijungė į vėklą, dirbo "Naujienose" prie dr. P. Grigaičio, leido anglų kalba laikraštį "Jaunimas". Antrame Pasauli-

niame kare dalyvavo kovoje su japonais ir turėjo kapitonų laipsnį.

Po 8 val. pirm. V. Samaška pradėjo susirinkimą ir retą svečių pakvietė už prezidiumo stalo. Vyčių garbės narė Ad. Gabalienė svečių pristatė. Visi pasitiko katuotėmis. A. Gabalienė paminėjo ekskursijos nuosirdų priėmimą ir aukso kardo įteikimą ir supažindino su J. Poška.

Prabilo J. Poška, paminėdamas jaunystę, darbą vyskupijoje. Vyskupas M. Reins iš Paskėviciaus pasiūlė sulietuvinti J. Pošką. Taip ir padarė. Su meile ir pagarba prisiminė vyskupą M. Remį Esą, "jis šventasis ir aš jį meldžiuosi".

Buvonė sužavėti jo pranešimu ir gražiu samojumi, panaudotu įvykių atpasakojime. Baigus įdomų pranešimą, ilgokai pjojome.

Pirm. V. Samaška pasirašė dienotvarkę, kurią papunkčiui svarstė. Skyrių vedėjai padarė pranešimus ir kai kurie patiekė pūgines apskaitas.

Stiprus pasirėngimas Liepos Ketvirtajai ir kitiems užmojams. Platinama loterijos bilietai. Sekite spaudoje būsimus pranešimus.

Prezidiume sėdėjo A. Brazis ir sekretorė su pirmininku V. Samaška.

Susirinkimas pradėtas malda iš v. Kazimierą ir baigtas malda.

Apie 10.30 val. buvome pakviesti kavutei.

Įdomu dalyvauti Vyčių susirinkimuose, nes gražus susitikimas ir narių aktyvumas daro malonaus įspūdžio.

K. P.

ALEKSAS AMBROSE

VALPARAISO UNIVERSITETAS

(Tęsinys)

1915 Chicagoje veikė šios Vyčių vakarinės mokyklos: Dievo Apveizdos parapijos Vyčių 4 kuopa. Šv. Jurgio parapijoje Vyčių 16 kp. Šiose mokyklose dėstė anglų kalbą, lietuvių kalbą, Lietuvos istoriją, aritmetiką ir geografią. ALRK Moterų Sąjungos kuopa Bridgeporte atidarė šv.

Jurgio parapijos salėje rašymo skaitymo ir rankų darbų mokyklą, bet turėjo ją uždaryti, nes šios draugijos narės nenorėjo pamokomis naudotis.

1915 vaikė pradinė vakarinė mokykla M. Meldžio svetainėje. Vedėjas — studentas A. Karalius. Mokė anglų ir lietuvių kalbų tris kartus per savaitę. Lietuvos Vyčių 13-ta kuopa

Kool-Aid...On A Stick

BRAND SOFT DRINK MIX

Frozen Suckers

1 envelope KOOL-AID® Unsweetened Soft Drink Mix, any flavor
2/3 cup sugar
1 quart water

Dissolve soft drink mix and sugar in water. Pour into plastic ice-cube trays or small paper cups. Freeze until almost firm. Insert wooden stick or spoon into each. Freeze until firm. Makes about 20.

There are so Many Reasons to Protect Your Forests

Lietuvos Vyčių Sąjungos pirmininkas Vincas Samaška įteikia lietuvišką vėliavą, pernai švenčiant Lietuvii Dieną White Sox stadione.

Town of Lake buvo įsteigusi pradinę vakarinę mokyklą, kuriuoje mokė lietuvių ir anglų kalbų. 1919 ten buvo įsteigti kursai bei paskaitos, kuriuos vedė kun. Bučys.

1916 B. T. Waitches įkūrė American College Preparatory School 3103 So. Halsted. Jis turėjo mokyklą Town of Lake ir Roselande. Jos gyvavo keliolika metų. Tais metais studentas A. J. Karalius įkūrė Lietuvos Korrespondencinę Mokyklą. Baigęs medicinos mokslus, jis mokyklą perleido savo draugui P. Galskiui, bet šis pamatė, kad negali jos vesti, ir perleido stud. A. Margerui, kuris ją likvidavo 1925 m.

"Aušra" skelbė: "Nuo 1906 m. turi 3149 So. Halsted St. dieninė ir vakarinė mokyklą, kuriuoje dėstomi pradiniai ir aritmetikos, istorijos, geografijos ir braižybos dalykai atsakomingu mokytoju, pigus mokesčius". Ta mokykla gyvavo iki 1922 ir į ją pasinaudojo virš 1.000 asmenų Town of Lake veikė šokių mokykla. Pamokos ejo triskart per savaitę. Mokytojas S. T. Aukštakalnis.

1917 Stasys Turskis įkūrė Dailės Mokyklą. Mokė dainuoti solo, duetus, trio ir t.t. Turėjo klases Roselande, Wessidėje ir Northside. Tuo pat laiku jis buvo ir Laivos Jaunuomenės Choro vedėjas.

1919 Northside Draugijų Sąjūs įkūrė pradinę mokyklą su auctsiais. Užregistravo virš 40 mokinių. Mokytojas D. Vitkus. Tęsėsi kelerius metus.

1920 veikė L'audies Kursai, buvo skaitomos paskaitos iš Po-

litinės Ekonomijos, Kultūros Istorijos, apie valstybę ir valdžios formas, ir iš Visuotinės Istorijos. Kursų organizatoriai ir lektoriai buvo A. Lalis, Kl. Jurgelionis, K. Augustas, P. Grigaitis ir K. Gugis.

1921 lietuvių rabsuvių unijos 269 skyrius įkūrė lietuvių kalbos mokyklą. Lankė 18 mokinių. Mokytojas Palevičius gaudavo \$2 už vakarą.

1922 gyvavo Jaunuolių Orkestro Draugija, turėjusi virš 10 narių trijuose skyriuose: orkestro — vedė J. Gruša, choro — F. Manelis, o gramatikos — dr. A. J. Karalius, padedant dr. S. Naikelniui ir J. Kuzmickiui. Gramatikos mokyklą lankė 56 berniukai ir mergaitės.

1924 K. Pakštas buvo suorganizavęs grupę iš 12 korespondentų, kurie pasivadino "Žaibas Žaibuoją". Grupės pirmininkė buvo Ona Aleliūnienė. Pakštas šiai grupei skaitė paskaitas korespondentams paruošti. Ji veikė apie metus laiko.

1926 J. Olekas nupirko nuo Levickio mokyklą ir prijungė ją prie savosios. Per tą mokyklą perėjo apie 1.200 mokinių. Olekas mokyklą išlaikė iki savo mirties, lygiai 50 m. (Levickis išvažiavo į Kaliforniją).

Tėvai Marijonai įsteigė Amerikos Lietuvių Kolegiją, pirmutinę augstąją lietuvių mokyklą, berniukams. Jos pirmasis direktorius kun. dr. J. Navickas. Mokykla turėjo savo Kolegijos Rėmėjų Organizaciją. Ją rėmė ir Amerikos Katalikų Federacija. 1940 Amerikos lietuviai katalikai pasiryžo įamžinti mirusio kun. J. Navicko vardą. Jie nutarė sukelti \$5.000, kad iš nusiimčių sudarytų stipendiją neturtiniam klierikui. 1943 jie jau galėjo duoti klierikui Petriui Cibulskiui pirmą stipendiją. 1952

seminarijoje buvo 14 jaunuolių, norinčių tapti misijonieriais. Juos auklėjo 8 marijonai. Kolegija turėjo turtingą knygyną. 1966 ji buvo uždaryta.

1928-31 Jozas Budrikas buvo įsteigęs Kanklių Muzikos Mokyklą. Mokytojai: M. Yozavitas — piano, J. Sauris — vargonų, J. Kenstavičia — gitaros, Pečiukaitė — piano, J. Ziūronas — dainavimo ir piano, ir kiti. Mokinių buvo virš 100. Daugiausia mokėsi akordeono, gitaros ir dainavimo. Kąkurie mokiniai dalyvavo Budriko radijo programose.

Katalikų Bažnyčia Amerikoje (autinė) įkūrė seminariją. Dėstė dr. A. J. Karalius ir dr. A. K. Rutkauskas. Vadovavo S.A. Geniotis.

1953 kazimieriečių įsteigta Marijos Aukštesnioji Mokykla. Ji yra 553 pėdų ilgio ir 274 pėdų pločio; jos pastatymas kainavo

ENERGY WISE

Limit use of dishwasher to once a day, after the evening meal, and cut excessive use of water and electricity.

PASSBOOK SAVINGS...

the best way to save regularly!

High Interest Rates Paid on Savings

Interest Compounded Daily and Paid Quarterly

see us for HOME financing.

AT OUR LOW RATES

WITH REPAYMENT TO FIT YOUR INCOME

ESLIC

Mutual Federal Savings and Loan

2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO, ILL. 60608

Peter Kazanauskas, Pres. Tel.: 847-7747

HOURS: Mon.-Tue., Fri. 9-4 Thurs. 9-8 Sat. 9-1

SERVING CHICAGOLAND SINCE 1905

319 m. d. d. 1933 joje mokėsi 1.334 mergaitės. Ji turi savo 50 muzikantų orkestrą, 120 dainininkų chorą ir kompozitorės sesers Bernardos specialias dainavimo pamokas. Mokykla užima visą klobą prie Marquette Rd. ir California Ave., prieš Marquette parką.

Akademijoje mokoma keturių metų aukštesnės mokyklos kursai, knygvedyba ir stenografija. Visi dalykai dėstomi pagal Chicago miesto ir Illinois valstybės reikalavimus. 1924. 3. 25 Chicago miesto suteikė akademijai visas reikalingas teises, o 1930.

2. 24 Illinois valstybė suteikė valstybinės mokyklos teises. Tokiu būdu mergaitės, baigusios akademiją, priimamos į kolegijas ar universitetus be stojamųjų egzaminų. 1935. 4. 13 akademija buvo priimta į North Central Association, kuri suteikė akademikams privilegiją be egzaminų stoti į universitetus ne tik Jungtinės Valstybės, bet ir užsienyje. Be virš minėtų dalykų, akademijoj mergaitėms dėstoma lietuvių tautos istorija, literatūra ir kalba.

(Bus daugiau)

Pirmosios žemės ūkio mašinos

Pirmosios pramonės žemės ūkio mašinos buvo sukonstruotos Anglijoje XVIII a. pabaigoje. Mašinos pradėtos naudoti žemės ūkio produktų ir žaliavų perdirbimui. Maisto produktų problema pasidarė ypač opi XIX a. pradžioje, kai Napoleonas blokaavo išvežimą iš Prancūzijos į Angliją. XIX a. pirmame ketvirtyje mašinas pradėjo naudoti žemės ūkyje ir kitose šalyse. Iš pradžių Anglijoje, o po to ir kitose šalyse, susikūrė specialios mašinų gamybos šakos, pradėta gaminti plūgas, akėčias, sėjamosios mašinas — kertamasias, kuliamąsias, valomasias.

Seniausios ir pagrindinės dirvos dirbimo padargai yra plūgas. Iš pradžių plūgu dirva buvo tik purenama, bet neapverčiama. Vėliau pradėta galvoti, kaip būtų galima atriekti dirvos sluoksnį ir jį apversti, kad būtų užverstos augalų liekanos.

XVIII a. pradžioje Anglijoje buvo paplitęs medinis su vienu verstuvu arklių traukiamas plūgas. Jis turėjo keturias pagrindines dalis: noragą, kuris atriekdavo dirvos sluoksnį; verstuvą, kuris atriektą dirvos sluoksnį apverždavo ir trupindavo; pavąžą — plūgo atramą; valdą plūgui tempti. Visos dalys, išskyrus noragą, buvo medinės. Tokiu plūgu buvo galima verstį iki 10 cm gylio vagą.

XVIII a. pradžioje Skotijoje pasirodė plūgas, kurio noragas ir verstuvai buvo pagaminti iš metalo. Šie plūgai paplito Anglijoje, o po to ir Jungtinės Amerikos Valstijose. Tačiau jie buvo nelabai patvarūs. Anglas R. Ransonas 1803 m. visą plūgą pagamino iš ketaus. Amerikietis fermeris P. Vudas 1819 m. sukonstravo originalų ketinį plūgą, kurio susidėvėjusias dalis buvo galima keisti. Šių plūgų pagrindinis trūkumas buvo tas, kad jų noragai greitai atbukdavo, o ariant kieta dirvą — lūždavo. 1833 m. amerikietis D. Diras pagamino pirmą plieninį plūgą. Iš pradžių plūgai buvo gaminami iš vadinamojo pjūklų plieno, bet 1863 m. amerikietis V. Morisonas sukūrė specialų plū-

gų plieną, leškanč plūgams geriau dirbti, jie tuo pačiu buvo tobulinami. Priklausomai nuo paskirties, buvo pradėti gaminti specialūs plūgai su vienu ir keliais verstuvais, kaupikais, kultivatoriais ir t.t. Plūgais galima buvo giliau arti dirvą (iki 30-40 cm), geriau apversti ir trupinti dirvos sluoksnį.

Sukūrus garo mašiną, plūgai traukti galima buvo "pasikintyti" mechaninę jėgą. Ši mintis kilo ir pačiam D. Vatui, tačiau garo mašina žemės ūkyje buvo panaudota tik tai septintame XIX a. dešimtmetyje, o dešimtmetyje dešimtmetyje garo jėga varomi plūgai jau buvo plačiai naudojami stambesniuose ūkiuose.

Ilgą laiką mažai mechanizuotas ž. ūkio gamybos procesas buvo seji. Pirmosios sėjamosios buvo įrastos tikriausiai du tūkstantai metų prieš mūsų erą Mesopotamijoje. Prie trumityvus plūgo buvo pritvirtinti vertikalus vamzdis, kuriais sėklos patekdavo į dirvą. Kiek vėliau sėjamosios atsirado Indijoje. Tai buvo tobulesnės konstrukcijos mašinos. Jos jau panašios į šandieninės sėjamasias. Sėklos iš aukštai pritvirtintos dėžutės bambuko vamzdelių byrėdavo prie medinio noragėlio. Pagaliau IV a. buvo sukurta barstomos sėjamosios. Tai dėžė-rogės. Skersai dėžės dugno — plyšiai. Reguluoti sėjimui plyšiai pridenjami sklendėmis.

Iki XVI a. vidurio Europoje sėjamųjų nebuvo. Pirmąją sėjamąją 1500 m. sukonstravo italas D. Kovalinis. Ketvirtame XVII a. dešimtmetyje italas D. Loka-

(Nukelta į penktą puslapį)

TRIAMINIC SYRUP OR TRIAMINIC-12 TABLETS FOR ALLERGY RELIEF THAT'S NOTHING TO SNEEZE AT

© 1982 Dorsey Laboratories, Division of Sandoz, Inc., Lincoln, Nebraska 68501

SOME CHICAGO MOTOR CLUB TIPS ON EXPRESSWAY DRIVING

DON'T CUT IN BETWEEN CARS THAT ARE ALLOWING SAFE FOLLOWING DISTANCES.

YOU'LL RUN INTO TROUBLE IF THERE'S A SUDDEN STOP WHILE YOU'RE FOLLOWING TOO CLOSELY.

IF YOU DRIVE AT THE MINIMUM SPEED STAY IN THE RIGHT LANE.

Kutkaus Bendruomenė leis V. Trumpos parašytą Lietuvos istoriją

Per Margučio radiją birželio 7 d. 7 val. ryto Juodvalkis padarė apžvalgą iš praeito savaitgalio LB veiklos. Čia buvo pareikšta, kad LB yra susitarusi su istoriku Vincu Trumpa išleisti Lietuvos istoriją. Lietuvių patarlė sako: Tėks tokį pažino ir ant alus pavadino. Kadangi LB vykdo bendradarbiavimą su Lietuvos okupanto tarnais, o V. Trumpa yra tu patį pažinęs ir bendradarbiauja su "Gimtuojų Kraštu", kuris šiuo metu yra 13 d. Nr. 19, taip rašo:

"Jau nebė pirmą sykį drąsiai ir ryžtingai pasisako prieš niekingų persitengėlių melą ir veidmainingumą istorikas Vincas Trumpa". Dėkui už tai, kad jis pastebėjo, kad anas pusė atsiradę šioje pusėje galvoja, kad juo daugiau baisių jėgų pripasakos apie aną pusę, juo mums didesnis malonumas padarys, juo mums savo mizeriją bus lengviau pakelti." (V.T. sugalvoja okupantui priimtina naują išreiškimą, kad nereikėtų minėti okupuotos Lietuvos, tad ir mini "iš anos pusės atsiradę šioje pusėje"). — A.M.)

Tad štai kaip LB, kurių valdo frontininkai, vaduoja pavergtą Lietuvą ir kur leidžia Vasario 16-osios minėjimuose lietuvių suaukštus pinigais. Jei jau V.T. pasisako nebe pirmą sykį, tai reiškia, kad bendradarbiavimas vyksta gana sklandžiai. Tai kaip jis galės rašyti Lietuvos istoriją, išskeldamas okupanto nedorybes ir sutarčių lauzymą? Jei jis pučia į okupanto dūdą, tai jis ir tą istoriją parašys okupanto pagelėjama linkme: kad Lietuva buvo pasiuntusi savo delegaciją į Maskvą paprašyti, kad Maskvos meska priimtų Lietuvą į savo glėbį. O dabar Maskva jokiu būdu nesutinka Lietuvos paleisti iš savo glėbio. Net ir p. Jurgutienės su dukra neišleidžia atvykti į JAV pas savo vyrą. O patys rusai iš pagrobto krašto dar niekur nepasitraukė, tik jie išdrįsta reikalauti, kad žydai pasitrauktų iš arabų žemės. Bet tose pačiose Jungtinių Tautų organizacijose niekas nepasitūso rusams pasitraukti iš okupuotų kraštų.

Laisvoji Lietuva birželio 3 d. rašo: "Čia prisiminkim tik vieną iš paskutinių įvykių — Šaulių kuopos pirmą Kęstutį Miklą, kuriuo nuotrauka tilpo komunistų laikraštyje "Laisvė" 1981. IX.25 d., sėdint Vilniuje su pavergtos Lietuvos aukštais pa-

reigūnais išskilmėse po raudona vėliava, o grįžęs čia braunasi vadovauti tokio garbingo vardo — Simo Kudirkos šaulių kuopai. Atvykęs į šaulių Sąjungos suvažiavimą kovo 27-28 d. Čikagoje, vos įsibrovė prie mikrofono, pradėjo reikšti savo protestą dėl priimtų rezoliucijų, ypač dėl nutarimo Vasario 16 d. proga remti ALTą ir VILKą".

Ar ne keistai atrodo, kad čia JAV ir okup. Lietuvoje įsakymai duodami to paties okupanto, o tu įsakymų vykdytojai yra mūsų broliai ir sesės lietuviai. Okupantas stengiasi pasmaugti lietuvių tautą — tyliai, nejuokiomis užduosint jį pačios vaikų rankomis.

Antanas Marma

Rockford, Ill.

Mirtys

Mirties angelas aplankė mūsų koloniją ir vieno mėnesio laikotarpį pašaukė amžinybėn penkis lietuvius.

Juozas Stadalius, 69 metų amžiaus, nuvyko į ligoninę patikrinti sveikatos ir iš jos nebegrižo. Mirė gegužės 9 dieną, palaidotas Kalvarijos kapinėse.

Irena Petrutienė, 50 metų amžiaus, po ilgos ligos mirė gegužės 15 dieną.

Charles Makauskas, buvęs Lietuvių klubo prezidentas, mirė gegužės 19 dieną, sulaukęs 72 metų amžiaus.

Bruno Daukšis, savanoris-kūrėjas, 84 metų amžiaus, mirė gegužės 30 dieną. Paskutiniu laiku gyveno St. Charles, Ill., pas savo gimines. Palaidotas kapinėse, St. Charles.

Bronė Morienė, 79 metų amžiaus, mirė Kalifornijoje. Birželio 5 dieną palaidota Kalvarijos kapinėse, Rockforde.

Kiti įvykiai

A.L.T. Rockfordo skyriaus metinis narių susirinkimas įvyko gegužės 16 dieną. Parinkta valdyba ir svarstyti kiti einamieji reikalai. Iš Revizijos komisijos pranešimo paaiškėjo, kad gautas auksas per Vasario 16 minėjimą (\$2,020) pasiųstas ALTo Centrui. Kasos knygos vedamos tvarkingai.

R. Lief. Bendruomenės metinis susirinkimas įvyko birželio 6 dieną. Perrinkta valdyba,

NAPOLEONAS TILŽEJE

KĄ DARO VOKIETIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ

(Tęsinys)

svarstyta nario mokesčio klausimai ir kiti einamieji reikalai. Revizijos komisija pranešė, kad kasos knygos vedamos tvarkingai.

Bendruomenės kasa yra gerame stovyje, nes buvo papildyta iš suruoštų balandžio mėnesį pusryčių.

Rockfordo šaulių būrio gegužinė lauzas įvyko birželio 26 d., šeštadienį, Lietuvių parke. Visi kviečiami atsilankyti.

Rockfordietis

Vasario 16 gimnazijos rūpesčius ir vargus bei džiaugsmus nušvietė Kuratorijos valdybos pirmininkas tėv. Alfonsas Bernatonis. Šiuo metu mokosi 63 mokiniai: 50 iš Vokietijos, 9 iš JAV-bių, 2 iš Anglijos, 1 iš Vencuelos ir 1 iš Australijos; 33 mergaitės ir 30 berniukų; 36 katalikai ir 27 evangelikai. Juos moko 22 mokytojai: 13 lietuvių (12 dirba pilnu etatu ir 1 nepilnu) ir 9 vokiečiai (1 pilnu ir 8 nepilnu etatu). Administracijoje bei ūky dirbuoja 10 tarnautojų ir darbininkų. 1981 turėta 1,143,426 DM išlaidų. Vieno

mokinio šaltynas ir mokymas per mėnesį kainavo 1,500 DM. Tėvai moka po 300 DM už vaiką.

Gimnazijos rūpesčių grandinę sudaro: mokinių skaičiaus padidėjimas, gavimas paštovėsiu mokytojų, pastatų remontas, surinkimas daugiau aukų, direktoriaus J. Kavaliūno grįžimas į JAV-bes šių mokslo metų pabaigoje ir kt.

I laimėjimų sąrašą pranešėjas įtraukė: per 32 metus gimnazijoje mokėsi apie 1,000 jaunuolių, kurių 112 jau baigė ir bent 70 įsigi'o akademinius laipsnius: lietuvių išėjimą ir vokiečių įstajęs rėmė ir toliau žada gimnazijai remti; buvę gimnazijos auklėtiniai užima vadovaujamą vietą Vokietijos LB ir pačioje gimnazijoje. Tai leidžia viltinčiai žvelgti į ateitį. Kaip šviesu įvykių suminė'o ir 1981 vasarą sukvietę buvusių mokinių bei darbuotojų pirmąjį suvažiavimą su apie 300 dalyvių. Dėkojo visiems rėmėjams, ypač BALFui, remiančiam mokyklą nuo pat įsikūrimo, mokinių tėvams, Vokietijos lietuvių bendruomenei ir čia susirinkusiems jos atstovams.

Apie Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos veiklą informavo jos valdybos išdininke Živilė Vilčinskaitė. 1981 balandžio 30 — gegužės 3 įvyko lietuviško jaunimo sąskrydis su rally varžybomis, paskaitomis, simpoziumu, talentų pasirodymu. Liepos 26 — rugpjūčio 2 surengtas stovyklinis seminaras su paskaitomis, lauzais, dainomis, išskylomis ir kitomis pramogomis. Į vadovavimą įsijungė žymūs jaunimo organizatoriai tėv. Antanas Saulaitis iš Čikagos.

Vokietijos LSR nariai dalyvavo Pabaltiečių jaunimo suvažiavime Annaberge 1981.X.30-XI.1. Ten lietuviai turėjo savo susirinkimą, kuriame apsvaustė organizacinis reikalas ir išrinkto naują valdybą: pirmininkas stud. Kęstutis Ivinskis, vicepirmininkė Ramunė Buivienė, sek-

retorius Rimantas Gumulius — kas ir išdininke Živilė Vilčinskaitė. Leidžiamas lietuviškas dainorėlis su daugiau kaip šimto dainų tekstais ir gaidomis.

Diskusijoje išryškėjo Vokietijos lietuvių pagelėjimas, kad Romuvoje kasmet būtų rengiamos Joninės. Aptartas lietuviško kryžiaus Augsburgė likimas. Jo remontui net ir pinigai būvę renkami. Nutarta išaiškinti kur jie yra, ir juos gavus, panaudoti kryžiaus atnaujinimui.

Po diskusijų patvirtintas Vokietijos LB Valdybos 1981.XII.31 balansas 1,240,251.34 DM ir 1981 pajamų-išlaidų apyskaita 53,185,61 DM atleidžiant Valdybą nuo atsakomybės.

Paryškinus kai kurias išlaidų pozicijas 1980 ir 1983 samatose, išryškėjo vieninga mintis, kad Vokietijos LB Valdyba iki šiol ruošus renginius — centrinių Vasario 16 ir Baisiojo Birželio minėjimus, vaikų vasaros stovyklą, sodo šventę, LB darbuotojų suvažiavimą — ir toliau rengti, apie juos plačiai informuodama lietuvišką visuomenę per Informacijos ir asmeninius kvietimus.

Daug dėmesio skirta Vasario 16 gimnazijos garbinimui paskulio lietuviuose ir jos mokinių skaičiaus didinimui. Su tuo klausimu susijęs ir visų Vokietijoje gyvenančių lietuvių adresyno sudarymas.

Po ilgesnių kandidatų siūlymų ir jų atsisakinėjimų, į naują Vokietijos LB Valdybą išrinkti: V. Bartusevičius, Ramunė Buivienė, M. Dambriūnaitė-Smitienė, V. J. Damijonaitis ir Z. Vilčinskaitė.

Išrinkus Ž. Vilčinskaitę į valdybą, jos vieton teko ieškoti kito VLB Tarybos prezidiumo sekretoriaus. Juo išrinktas Mečys Buivys.

Kontrolės komisija sudaryta iš Eugenijos Lucienės, Juozo Sabo ir Ričardo Tendzegolskio.

Garbės teismas: pirmininkas Justinas Lukošius, pavaduotojas Arminas Lipšys ir nariai — Juozas Sabas bei Andrius Smitas.

Vokietijos LB atstovais į VI Pasaulio LB Seimą 1983 m. Čikagoje išrinkti: tėv. Alf. Bernatonis, Eug. Lucienė, M. Dambriūnaitė-Smitienė, J. Sabas, A. Smitas ir J. K. Valiūnas. Vokietijos LB ex officio tame Seime

dar atstovaus 1983 m. VLB ir VLJS valdybų pirmininkai.

Nutarta pasveikinti Vasingtone įsteigtą Krikščionių disidentams Sovietų Sąjungoje pagelbėti komitetą (CREED) ir pasiūlyti popiežiui J. Pauliui II, Lenkijos primui Jozef Glemp ir Lomžos vyskupui M. Sasnowskui šio turinio laiškus: "Vokietijos LB Tarybos narių metinis suvažiavimas, atliekamas Vokietijos lietuviams, atkreipė dėmesį į skriaudą, daromą Lenkijos bažnytinės vyriausybės Seinų lietuviams, nuodant jiems lietuviškų pamaldų Seinų katedroje. Tuo savoelesiu Seinų ir Lomžos katalikų dignitoriai ne tik pažeidžia tautinius lietuvių jausmus, bet ir atstumia juos nuo Katalikų Bažnyčios. Mes remiame Seinų lietuvių katalikų visuomenės reikalavimą leisti lietuviškas pamaldas Seinų katedroje ir maloniai prašome jį patenkinti".

(Bus daugiau)

— Chicago ALTA rengia Baisiojo birželio minėjimą birželio 13 d. Marquette Parko lietuvių parapijos bažnyčioje. Visos organizacijos prašomos dalyvauti suvėlavomis. 10 val. rytą rinksimės parapijos salėje, 10:15 val. bus vėliavų pakėlimas, o 10:30 val. Mišios. Po Mišių bus trumpa akademija parapijos salėje. Visą publiką kviečiama dalyvauti.

Vincas Samaška, pirm.

— Atskalūnai arabai sudarė teroristų grupę ir nušovė Izraelio ambasadorių Argov Londone. Tie arabai buvo priešingi Jasir Arafatui.

— Izraelis nustatė, kad Arafatas ir jo žmonės išnešė auksą ir svetingą valiutą iš Beiruto bankų.

MEET THE CHALLENGE!

SERVE WITH PRIDE IN THE NATIONAL GUARD

NEBRANGIOS, BET VERTINGOS KNYGOS

• **LITERATURA.** Lietuvių literatūros, meno ir mokslo 1954 m. metraštis. Jame yra vertingų, nekuomet nesenstų, Vincas Krėvė, Igno Šlapelio, Vinco Maciūno, P. Joniko, V. Stankos, J. Rukščio, dr. Kazio Griniaus, taip pat K. Matusevičiaus ir V. Meilaus straipsniai bei studijos, iliustruotos nuotraukomis ir M. K. Ciurlionio, M. Šleikio, V. Kašubos, A. Rūkštelės ir A. Varno kūrybos paveikslais. 365 pusl. knyga kainuoja tik \$3.

• **DAINŲ SVENTES LAUKUOSE**, poetės, rašytojos ir tautinių šokių pirmūnės Juozės Valčiūnienės atsiminimai apie dainų šventes bei jų istoriją ir eigą. Įdomi skaityti ir nedidnuojantiems, gerintis autorės puikiu stiliumi ir surinktais duomenimis bei užkulisais. Studija yra 151 pusl., kainuoja \$2.

• **VIENTISO ŽMOGAUS GYVENIMAS**, Antano Rūkš aprašytas Juozo Adomaičio — Dėdės šerno gyvenimas. Tai ne sausas gyvenimo brožuų aprašymas, bet tikslus to laikotarpio buities literatūrinė studija, suskirstyta skirnelėmis. Ta 206 puslapių knyga parduodama tik už \$2.

• **LIETUVIŠKASIS PAMARYS**, Henriko Tomo-Tamašauskio įdomiai parašyta studija apie Rytprūsius, remiantis Pakalnės ir Labguvos apskrityų duomenimis. Aprašymai įdomūs kiekvienam lietuviui. Leidinys iliustruotas nuotraukomis, pabaigoje duodama vitovardžių pavadinimai ir jų vertiniai į vokiečių kalbą. Labai naudingoje 335 pusl. knygoje yra Rytprūšių žemėlapis. Kaina \$4.

• **KĄ LAUMES LEME**, rašytojos Petronėlės Orinaitės atsiminimai ir mintys apie asmenis ir vietas neprik. Lietuvoje ir pirmaisiais bolševikų okupacijos metais. Knyga turi 234 puslapius, bet kainuoja tik \$3.

• **JULIUS JANONIS**, poetas ir revoliucionierius, nesuprastas ir klaidingai interpretuojamas gyvenime ir politikoje; tik ne Jurgio Jasinako knygoje apie Julijaus Janonio gyvenimą ir poeziją. Dabar būtų jį galima pavadinti kovotoju už žmogaus teisę. Knyga yra didelio formato, 265 puslapių, kainuoja \$6.

• **BATIRINIS NOVELS**, M. Zosėnko kūryba, J. Valašio vertimas. 206 pusl. knygoje yra 30 samojungų novelių. Kaina \$2.

Knygos gaunamos Naujienose, 1739 So. Halsted St., Chicago, IL 60608. Užsakant paštą, pridėti Bolų pašto ženkliukai.

— Naujienos, Chicago, Ill. Frišp., Jūnė 11, 1982

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

MAISTAS IŠ EUROPOS SANDELIŲ

2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629 • Tel. 925-2787

Didelis pasirinkimas geros rūšies įvairių prekių.

MARIJA NOREIKIENĖ

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Cosmos Parcels Express Corp.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 • Tel. 925-2787

V. VALANTINAS

JAY DRUGS VAISTINĖ

2759 W. 71st St., Chicago, Ill.

• ESTETINIAI ĮPILDOMI RECEPTAI • FANNIE MAY SALDOMYNAI • KOSMETIKOS REIKMENYS

Atidara šokiadieniais nuo

9 val. ryto iki 10 val. vakara.

Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 8:30 val. vak.

D. KUHLMAN, B.S., Registruotas vaistaininkas

Tel. 476-2206

Inž. LIUDAS MIKŠYS,
50 metų studijavęs, kaip

IŠ PRAETIES ŪKANŲ
ATEINA LIETUVA,

parašė 700 puslapių knygą, kurioje sudėjo viską, kas bet kada ir bet kur, bet kuria kalba buvo parašyta apie Lietuvą, lietuvius ir lietuvių kalbą. Jis mokėsi kartu su kun. Jaunium ir prof. K. Būga pas geriausius šimtmečio pradžios kalbininkus, padarė lietuvių kalbą liečiančias ištraukas, paruošė tikslus vertimus ir patarė mums toliau studijuoti.

Kaina \$25. Kieti viršeliai. Paštas \$2.

NAUJIENOS

1739 S. Halsted St., Chicago, IL 60608

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone 421-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

As of January 1, 1982	pusel metų	\$22.00
Subscription Rates:	trims mėnesiams	\$15.00
	vienam mėnesiui	\$ 4.00
Chicago \$45.00 per year, \$24.00 per six months, \$12.00 per 3 months. In other USA localities \$40.00 per year, \$24.00 per six months, \$12.00 per three months. Canada \$45.00 per year, other countries \$45.00 per year.	Kanadoje:	
	metams	\$45.00
	pusel metų	\$24.00
	trims mėnesiams	\$15.00
	vienam mėnesiui	\$ 4.00
25 cents per copy	JAV vietose:	
Nusaukimo pirmos dienos	metams	\$45.00
Dienraščio kainos:	pusel metų	\$24.00
	trims mėnesiams	\$15.00
	vienam mėnesiui	\$ 4.00
Chicagoje ir priemiesčiuose:		
metams	\$45.00	
pusel metų	\$24.00	
trims mėnesiams	\$15.00	
vienam mėnesiui	\$ 4.00	
nuose JAV vietose:		
metams	\$40.00	

NAUJIENŲ raštinė atidara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. popiet. Šeštadieniais — iki 12 val.

Jaunieji turistai tarnauja "Tėviškės" draugijos propagandai

Mūsų spaudoje labai dažnai yra minimos VLIKo ir ALTo pasakelbos gairės, kurios aiškiai nurodo, kad galima ryšius palaikyti tik su okupuotos Lietuvos pavergtaisiais žmonėmis, bet ne su okupanto samdiniams. Naudotis "Tėviškės" draugijos kvietimais yra nepaisymas mūsų veiksmų paskelbtų principų. Bet kas yra skaudžiausia, tokie "turistai", įsileidę į draugystę su okupantui pasidavėliais ir padarę su jais pokalbių, patarnauja tik sovietiskajai propagandai.

Skaidu, kai mūsų turistai, atsilankę pavergtoje Lietuvoje, "Tėviškės" draugijos lūpomis pasauliui skelbia, kaip jie viskuo sužavėti ir liaupsina okupanto atneštą "pežangą".

Taip pat negalima nutylėti labai liūdną faktą, kas vyksta su ta mūsų vienintele laisvame pasaulyje lietuviška gimnazija. Atrodo, kad jos mokiniai naudojami šimtaprocentiniai "Tėviškės" draugijos "malonėmis". Ir taip tapę puikiais okupanto propagandistais. Jų pareikšimai visiškai užtušojo tai, kas vyksta okupuotoje Lietuvoje ir jos mokyklose. O koks baisus ten teroras, naudojamas prieš bažnyčią lankančius mokinius, ir niekšiskai iškoneveikiama božnyčiose vykstančios pamaldos. Ir tokį terorą dažnai naudoja mokytojai. Tuo tarpu Vasario 16-osios gimnazijos mokiniai, nuvykę Vilniun, savo liaupsinančiais pareikšimais visa tai pridengia.

Štai, vieno kito jų pareikšimai:

"Dabar galiu pasakyti, kad viskas čia daug gražiau, geriau, negu tikėjau. Ir sesuo man pritaria. Ji taip pat norėtų dar sykį čia atvažiuoti, nes dešimt dienų labai maža... Man labai patiktų studijuoti Vilniaus universitete istoriją... Kai jame lankėmės, buvau sužavėtas, nes pirmą kartą mačiau tokį seną, turintį gražias tradicijas, įdomų mokslo rūmą... Aš labai nustebau, kaip pagarbiai Lietuvoje saugomi visi praeities paminklai, senosios tradicijos... restauruojami seni pastatai, kvartalai ir vėl naujam gyvenimui atgyja ištisi senamiesčių rajonai. O prie senųjų pastatų taip išradingai priderinti naujieji. Visa tai sudaro nepakartojamą senosios ir moderniosios

architektūros derinį. Gražiai sutvarkytos, išpildingos ir bažnyčios... koks jis (kaimas) šiandien, pasikeitęs, matėme abipus kelio išsibarščiusius spalvingus namelius, tvarkingas sodybas, nedideles gyvenvietes. Visa tai labai skyrėsi nuo to, ką mums papasakodavo apie kaimą tėvas..." Taip skelbė propagandą Vasario 16-osios gimnazijos 7 klasės mokinys Romanas Dirgėla.

Arba ir vėl, Steponas Kairys: "Visur — didžiulės statybos. Turbūt, jau po keleto metų visas kitas neatpažįstamai atrodys". O Lina Kemeraitytė jau devintą kartą atvažiuoja ir vis stebisi, kad kiekvieną kartą atrodą daug naujo, nematyto... Arba Angelė Mažeikaitė porina: "...noriu pasakyti, kad gyvenimas čia labai kultūringas. Vilniuje, Kaune — aukštas kultūros lygis..."

Ir kas šią propagandą daro? Gi, mūsų Vasario 16-osios gimnazijos mokiniai. Atrodo, kad ši gimnazija jau yra visiškai "Tėviškės" draugijos įtakoje. Ką galvoja šios gimnazijos vadovybė? Seniau ji bandė aiškinti, kad negali mokinių sustabdyti nuo tokio turizmo, nes juos jų tėvai veža. Bet dabar aiškiai matosi, kad jie važiuoja gimnazijos vardu. Tiesa, okupuoto tarnai vengia minėti tikrą jos vardą, ją vadina Hutenfeldo lietuviškąja gimnazija. Tokiai ekskursijai vadovauja kažkokia Gražina Kemeraitienė, kuri pastaruoju metu Vilniun nugarbena 16 mokinių.

Kaip turi jaustis tie pavergtieji okupuotos Lietuvos mokyklos mokiniai, paskaitę šių "turistų" paskleistą propagandą; tie, kurie kovoja pogrindyje okupanto persekiojami? O tuo tarpu lietuviai, atvykę iš laisvų kraštų, smagiai praleidžia laiką su "Tėviškės" draugijos viršininkais ir priplurpia pagyrų "Gimtojo krašto" korespondentams. Tuo jie pridengia pavergtųjų lietuvių vergijos kančias...

Keistai skamba Mykolo Drungos vedamasis "Jei ne į Vilnių, tai į pedagoginį institutą". Atrodo, kad jam vis tik pirmoje vitoje buvo kapsukiniai kursai Vilniuje. Jis grubiai nusako, kad ten vykstantis jaunimas nėra tamsus, kad iš jo jau nebegalima tikėtis, nors ir lankė kapsukinius kursus Vilniuje — "grahamuko" neatsirado. Mat, anot jo, taip gali galvoti nebet tik perkaitusioje vaizduotėje, kurie 1939-40 m. buvo užsikrėtę grahamizmu patys... bet ne dabartinis jaunimas. Liūdnai, kad šis Draugo rašymas, matyt, neseka spaudos, arba gal kokie vejai iš jo galvos išpūtė tuos "kursantų" padarytus propagandinius pareikšimus "Gimtojo krašto" reporteriams. O gal jis tuo norėjo paaiškinti, kad kapsukinių kursų lankytojai yra kur kas gudresni už Billy Grahamą. Arba gal tuo norėjo mus nuraminti, kad būkite ramūs, nes nė vienas iš tų kursantų negrįžo rankose plevėsuojančiomis raudonomis vėliavomis nešini.

Mykolui Drungai vaidenasi jo galvoje mintis, kad kapsukinių kursų kursantai pasižymi tautinės sąmonės ir savigarbos turtais, nes jis veržė veržiasi į Lietuvą (jis nerado okupuotą). Mat, jiems niekas kitas nerūpi, o tik lietuviškumo savyje praturtinimas ir pagilimas. Idomu, kiek save praturtino Vasario 16-osios gimnazijos turistai? Jų padaryti okupantui palankiusi pareikšimai jam daug patarnavo. Man rodos, Mykolas Drunga, Draugo redakcijoje dirbęs, turėtų žinoti, kad Vasario 16-osios gimnazija jau yra paruošusi gan uolų bolševikiniai "Vilniai" rašėjų. Ateis laikas, kad ir tie kapsukiniai kursai jau bus paruošę ne vieną rašėją okupanto atnešai į pavergtą Lietuvą "kultūrai" ginti. Juk nėra jokios abejonės, kad ne vieno kursanto dvasioje pasėję leninizmo sėkla, kuri anksčiau ar vėliau prazys raudonos rožės spalva.

tylomis, vieni patys labai nerimavo. Pirmiausia pradėjo neršti ir burtis nevykėliai, nes jie daugiausia nukentėdavo. Jų pavyzdžiu užsikrėtė ir kiti. Iš pradžių velniai buvo pritrenkti ir apglūšinti Petro muštru. Ilgainiui jie atsikvošėjo ir bendromis jėgomis stvėrėsi ieškoti būdų, kaip čia išsivadavus iš tos nelemtos užmačios. Kiekvienas, gailėdamasis savęs, daugiau pradėjo atjauti ir kitus.

Dejavo, suko sau galvas velniai, ale nieko negalėjo išgalvoti. Viskas ėjo po senam. Juo daugiau dejavo, juo labiau išsiblaškę, be dėmesio būdavo per mąkstą, juo daugiau pabaudų susilaukdavo. Ir tos pabaudos nuolat sunkėjo, nuolat kitoniškesnės atsiradavo. Daugumą pabaudų atlikdavo nubaustieji už pragarą vartų. Didžiausius akmenis ten raičiodavo, burna vandenį nesiodavo ir katilus, smėlio duobes išpūdavo plaučiais, arba stovėdavo "po šautuvu". Šautuvų nebuvo, tad užriogindavo ant pečių gerus žalius pusrasčius.

Artimiausi Petro padėjėjai, jų skaičiuje švilpa, Geveliuskas, Striksas, taip greit įsitraukė į muštro dvasį ir bausmių skonį, kad daugeliu atvejų net savo mokytoją pralenkė. Gavę valios, taip kirsdavo įe saviems, lyg tai būtų kito pasaulio padarai. Ale kirsdavo švariai ir skaudžiai. Smaili, igudusi Petro akis labai gerai visa tai pastebėdavo, tačiau jis tylėjo, nes tie velniškai puikūs riškuotininkai ir smarkūs instruktoriai buvo.

Visai nenuostabu, kad šitokie reiškiniai juo tolyn, juo plačiau ir glaudžiau jungė eilinius vel-

nius. O tokių buvo masė, galima sakyti — visas pagrindas. Pavydus, kerštingi, savanaudžiai velniai pamažu surado bendrą kalbą, kurios pirmiau visai neturėjo. Net toks Dūlius su Bauke dabar jau mielai pasikalbėdavo. O juodu buvo ypatingi, tipiški velniai ir tokie skirtingi, kaip, sakysim, gaidys ir avinas, arba lieknas beržiokas ir kerėbla kelmąs.

Dūlius — jaunas, ne visai prastos išvaizdos velnias — dažniau besistrindamas apie Liuciferį ir visokiais būdais pataikaudamas jam, veikliai buvo iškiles. Iš paprasto katilų kūriko pašoko net ligi inspektoriaus, arba ypatingo pragarą galbių valdovo patikėtinio. Dažniausiai jis buvo siunčiamas į žemę, kad patikrintų kitų velnių veiklą, arba atliktų tam tikrus slaptus uždavinius. Per tai jis tapo toks išdidus ir riestaragis, kad nuolat pamedavo galvą ir, pašnirpdom skubėdamas, nusidaužydavo kojų pirštus. Dėl savo puikybės buvo įgijęs tokį paprotį nuolat kraipyti nosį drauge su viršutine lūpa ir šnirpštauti viena šnervė.

Dėl tos pat puikybės ir su ragais keistai atsitiko. Pirmiau jojo ragai buvo nedideli, tiesūs ir smailūs, panašūs į jaunus pirmametės ožkos, kaip pridera padoringam velniui. Ilgainiui tie ragai rietėsi rietėsi ir taip susirangę, surietėję, kad tapo kaip seno veislinio avino. Maža to, besiriedami ragai net galvą susuko. O toji, nedaug benusimandama, kas leistina ir padoru, vėl grąžino į katilų kurikų būrį.

Visa tai įvyko per baisųjį bėdmetį. Žemė, kaip sako, buvo paliesta baudžiamąjo Dievo pirštu. Iš pradžių žmonės meldėsi, paskui pradėjo keiktis, plėšikauti ir žudyti vienas kitą. Nelaimės metu pamatė, kad ne visi vienodai kentė. Daugelis ir tuomet socialiai, linksmai gyveno ir daug užė. Velniams prasidėjo tikroji rugiapūtė. Turėjo ir Dūlius darbo. Bet šis per savo palaidumą, nežabotą valią daužėsi ten, kur jam visai nereikėjo. Besidaužydamas užlėkė į tokią kelmynę, emė ir nukniaukė vargšų žmonių paskutinę bandutę. Sugriebęs prarijo.

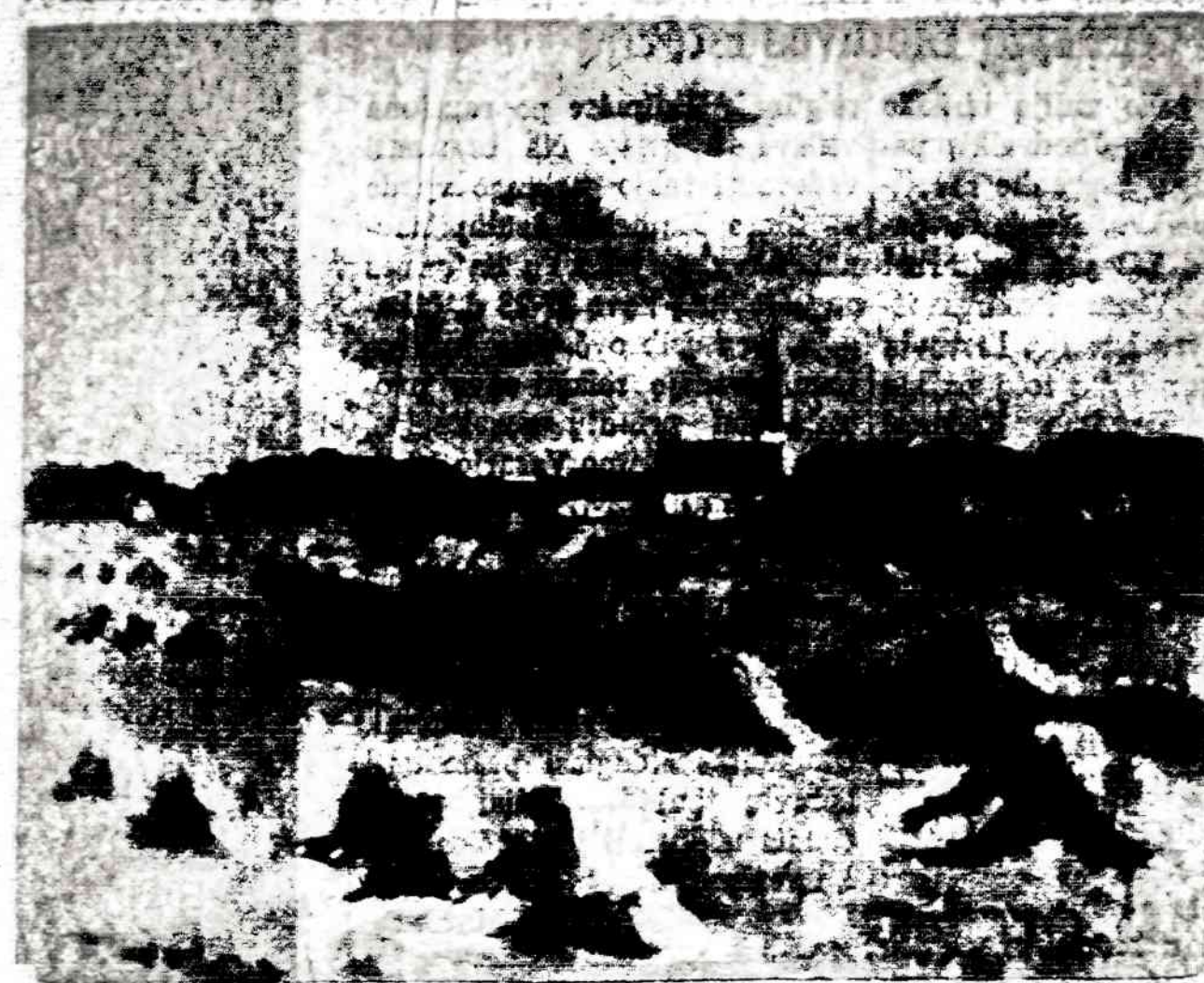
Nederlingoj pono duotoj kelmynėj gyveno senelis ir bobulė. Ši išgramdė, išlūostė visas padugnes, kur buvo laikomi miltai, pridėjo pelų ir išsikepė bandutę — paskutinį duonos kepalėlį. Bėdai labai alkani, padėjo tą kepalėlį palangėj, kad greičiau atauštų. Kepalėlis skaniai garavo šilta rugių rugštini ir paskrudusiais ašeriais, ant kurių buvo pašautas į krosnį. Bet pragarą, kol atsirado ten Dūlius, bauriausiai kvapu pasireiškė.

Liuciferis tuojau užuodė ir supuko: — Kuris čia atnešė tokią smarvę iš žemės?

(Bus daugiau)

RATS SKAITYK IR KITOS PARAGINK
SKAITYTI DIENRAŠTĮ "NAUJIENOS"

4 — Naujienos, Chicago, Ill. — Friday, June 11, 1982

MIKAS SILEIKIS

Rugiapūtė

A. TAMULYNAS

Pastabos dėl J. Kojelio straipsnio — Keturi konkretūs laisvinimo darbai

(Tęsinys)

Dažnai dėl nepakantos kitai organizacijai, ar noro pasipinigi, gauti, tą patį minėjimą ruošia keliose vietose ir taip sumenkinama to renginio didingumą, ypač tokių minėjimų, kaip Lietuvos nepriklausomybės arba R. Kalantos.

Pasalinkime vieni kitiems nepakantą ir dalyvausime tokiuose renginiuose, kurie yra svarbūs pavergtai Lietuvai ir mūsų, čia gyvenantiems, nežiūrėkime, kas juos ruošia, nes juos ruošia tokie patys lietuviai. Toliau J. Kojelis, kalbėdamas apie pasididžiujančius nepriklausomybei, klausia: "Ar turime kokius konkretus tikslus ir kokiomis priemonėmis juos siekia?"

Čia tenka pasakyti, jeigu mes kalbame apie Lietuvos laisvinimą, tai mes kalbame apie Lietuvos laisvės siekimą, kad VLIKas yra juk turintis tikslus, o paskirų asmenų tikslai ir kokiomis priemonėmis juos siekia?"

Idomu paklausti Mykolo Drungos, kiek ten grįžusių tautinė sąmonė ir savigarbą apsišarvavusių šaukė, ar rašė, kad jie matė pavergtą Lietuvą ir kiek jų ir kur pasireiškė antikomunistinėje veikloje? Lituanistikos žinojimas dar nebūtinai padaro patriotą. Lituanistų turime ir okupuotoje Lietuvoje ir iš jų kiek yra mūsų tautos būdėlių, kurie už sriubos šaukštą yra pasidavę okupantui. Mums reikia tokių, kurie šauktų, kad jie matė, jog Lietuva yra okupanto smaigiama...

siekia, tai jų reikalas.

Taip pat J.K. teigimas: "Iš tikrogi savo lietuviybę (priklausant ar nepriklausant srovei) negalima palaidyti tik asmenine auka" yra netikslus. Nežinau, kuria prasme J.K. supranta (žodžius) asmeninę auką. Ar tai reiškia piniginę auką, ar dar ką nors ir daugiau. Jeigu suprantama, kaip piniginė auką, tai tas dar nepažodo žmogaus lietuviybės. Juk yra daug lietuvių, kurie negali jokios aukos duoti, nes jie patys yra reikalingi mūsų paramos.

J. Kojelis, kalbėdamas apie laisvinimo veiklą, rašo: "Išdidus pareikšimai — "mes turime tautos mandatą", "mes vado vaujame laisvinimo kovai" — iš tikro daug ko nepasako".

Negirdėjau, kad iš mūsų politinių veiksmų kuris nors būtų išdėstęs turimų tautos mandatą. Spaudoj buvo rašoma apie LB vadų norą sugriauti ALTA, VLIKą ir ten buvo pabrėžiama, kad VLIKas yra juk turintis tautos mandatą, tai tokių politinių veiksmų grovi-

mas yra talkininkavimas Lietuvos pavergėjui. Deja, tai nėra veiksmų didžiavimas turimu mandatu.

Juk mes visi žinome, kad VLIKas juk turintis dar Lietuvos ir jo paskirtis — rūpintis lietuvių politinę veiklą ir kad VLIKas turi lietuvių tautos mandatą, tai turime tik džiaugtis ir jo darbus visokiais būdais remti. VLIKo grovumas — talka Lietuvos pavergėjui ir tikrai būtų lietuviams gėda, jei mes sunaikintume VLIKą ir ALTA, kurių Lietuvos pavergėjas per tiek metų neįstengė sunaikinti.

Be abejo, lietuviams yra svarbu turėti politinius veiksmus, kurie turėtų lietuvių tautos pasitikėjimą — tokie yra VLIKas ir ALTA. Naujai sukurta politinė veikla, lyg iš krūmų išlindęs ežys, niekam nėra žinomas ir jo veikla lietuviams nepasitiki. Tai visiškai natūralu.

Toliau J. Kojelis savo straipsnyje rašo: "Turime vieną kartą išaiškinti, kas tikrovėje "laisvinimo veikla" yra ir ko mes realiai savo politinė laisvinimo veikla siekiame".

Atrodo, kad visi supranta, kas yra politinė veikla ir ko mes ta politinę veiklą siekiame. Tik gaila, kad J. Kojelis per tiek daug metų dar nepasiekė, kas yra politinė veikla ir ko mes realiai savo politinė veikla siekiame. Bet nereik nusiminti — ateis laikas ir paaiškės: kas yra politinė veikla ir ko mes siekiame. O dabar neverta veltui leisti laiko — aiškinti tai, kas visiems yra aišku.

(Bus daugiau)
— Izraelis yra pasiruošęs pul-ti visus palestiniečių įsistiprinimus Libane.

R. VILIAUS

VAKARŲ VĖJAI

112 modernios poezijos puslapių. Kaina \$5. Minkšti viršeliai. Pasiųsime poeziją, kai atsiųsime pinigus tokiu adresu:

Naujienos, 1739 S. Halsted St., Chicago, IL 60608

DR. PAUL V. DARGIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community Hospital
Medicine Director
1908 S. Main St., Westchester, IL
VALANDOS: 8-9 darbo dienomis ir
antrą šeštadienį 8-3 val.
Tel. 563-2727 arba 563-2728

TEL. 233-8553

Service 855-4506, Page 06058

DR. A. B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS.
SPECIALYBĖ: AKIŲ LIGOS
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą.

Dr. Jonas F. Mažeika

D.D.S. — DANTŲ GYDYTOJAS
4600 W. 103rd Street
Oak Lawn, Ill.
Off. tel. 423-8380
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius
ir "contact lenses".

Dr. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Valandos: antradienį 1-4 popiet,
ketvirtadienį 5-7 val. ryto.
Ofiso telefonas: 776-2880,
Residencijos telefonas: 448-5545

FLORIDA

DR. C. K. BOBELIS

Prostatos, inkstų ir šlapimo
takų chirurgija.
5025 CENTRAL AVE.
St. Petersburg, Fla. 33719
Tel. (813) 321-4200

PERKRAUSTYMAI

MOVING
Leidimai — Pilna apdraudimas
— ZEMA KAINA
Priimam Master Charge
ir VISA kortele.
R. ŽERENAS. Tel. 925-9063

MOVING

Apdraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
Tel. 376-1882 arba 376-5996

SOPHIE BARCUS

RADIOJŲ ŠEIMOS VALANDOS
Šeštadieniais ir sekmadieniais
nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.
Stoties WOPA - 1490 AM
transliuojamos iš mūsų studijos
Marquette Park.
Vedėja — Aldona Daukus
Telef.: 778-1543
7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, IL 60629

RADIOJŲ PROGRAMA

Seniausia Lietuvių Radio progra-
ma Naujojoje Anglijoje, iš stoties
WYLN, 1360 banga AM, veikia sek-
madieniais nuo 8 iki 9:30 val. ryto.
perduodama vėliausių pasaulinių
lietuvių šauksmų. Be to, komenta-
rai, muzika, dainos, ir Magdžės
Pasakų. Šia programą veda Steponas
ir Valentinė Minkai. Bižnio
reklama kreiptis į Baltieji Floridai —
gelių bei degtinų krutuose, 502 E.
Broadway, 5a. Boston, Mass. 02127.
Telefonas 268-0489. Ten pat gau-
simos "Naujienos", didelis pasi-
rinkimas lietuviškų knygų ir lie-
tuviškų dovanų.

APLINK MŪS IR MŪSŲ NAMUS

Naudingi patarimai ir įdomūs dalykai

Kad nesuklytų kepami obuoliai ar pamirodai, reikia juos lengvai aptepti iš viršaus alyva.

Išimti dėmes iš sienos apmušalų galima trinant tas vietą šil-
tos baltos duonos minkštumu kol
dėmės išnyks.

Kad skalbiami baltiniai būtų
balti, reikia juos virinant įpilti
4 kibirams pagaminto virti van-
dens 2 valgomo šaukšto amoni-
ako spirito ir 1 šauktą valyto
terpentino.

Kad pageltęs šilkas atgautų
spalvą, reikia plaunant įpilti
amoniako spirito.

Tas daržoves, kurios auga žemėje
(bulves, morkas ir kt.),
vardant, reikia dėti į šaltą vandenį.

Tos, kurios auga virš žemės
(žirniai, kopūstai ir kt.) — į ver-
dantį vandenį.

Valant seną, pajudavusį sidi-
brą, reikia jį 12-kai valandų įdėti
į nupiltą nuo paviršiaus virusių
bulvių vandenį.

Valant pažaliavusią bronzą,
reikia ją valyti citrinos sūka ir
žibalu.

Norint gražinti blizgėjimą se-
niems, azuoliniais baldams rei-
kia juos ištrinti flanelė, pamir-
kyta mišinyje alyvos su druska.

buvo pradėtos gaminti ir kitose
šalyse. (Iš Europos Lietuvis)

KIMŠTI VARSKĖ NALIESNIKAI

Paimti:

Pusantro puoduko miltų,
1 šauktą druskos,
1¼ puoduko vandens,
5 kiaušinius.
Be to, paimti:
¾ puoduko pieno,
1 svarą varškės,
kepimui margarino.
Darbas: Sumaisyti miltus su
druska.

Išplakti 4 kiaušinius vanden-
yje ir sumaišyti su miltais, pa-
ruošti naliensnikams teslą, pridė-
jus dar du trečdalius puoduko
pieno.

Iškepti 12 naliensnikų. Varskę
permalti mėsos malama mašinė-
le, pridėti likusį kiaušinių ir ke-
lėta razinkų.

I kiekvieną naliensniką dėti po
pusę šaukštelio tos varškės ir
suvyniojus į roletę, pakepti iš
abiejų pusių.

Paduodama su uogiene ar cu-
krumi.

KOPČSTAI YRA GERA IR NAUDINGA DARŽOVĖ

Tyrimai parodė, jog kopūstai
califlower ir kitos daržovės su-
teikia mūsų organizmui daug
reikalingų medžiagų.

Pzv., šviežioje ir raugintuose
kopūstuose, yra palyginamai
nemažas kiekis vitaminų.

Yra patikrinta, jog vienoj ko-
pūsto galvoj yra daugiau vita-
mino C, negu bušelyje apelsinų.
Vitaminas C apsaugo mus nuo
skorpučio (scurvy), anemijos,
nuo išsivyravimo infekcijos dan-
tų smegenyse.

Mūsų tėvai ir protėviai, mato-
mai, ir be modernios chemijos,
o tik iš praktikos patyrė, jog
rauginti kopūstai yra naudingas
maistas.

Magdalena Šulaitienė

TAIP ĮVERTINA

Dvi škotės moteriškos žing-
sniavo sekmadienį iš bažnyčios
namus.

Mrs. Gilfilan paklausė Mrs.

Macleod:

— Kaip jums patinka mūsų

nuojo kunigėlio pamaldos?

— Aš atrandau tris trūkumus

jo pamokslė, — atsakė Mrs. Mac-
leod.

— O kokie jie yra?

— Viena, jis buvo skaitomas;

antra, jis nebuvo gerai skaito-
mas; o trečia, — nebuvo vertas
skaityti.

• Laikas ir kalnus sugrauzia • Bėda viena nevaikščioja.

MEDICAL FACTS

NATIONAL OSTEOPATHIC MEDICINE WEEK
TO BE OBSERVED JUNE 1-7, 1980 BECAUSE...

DOCTORS OF OSTEOPATHY
D.O.'S, ARE THE FASTEST
GROWING HEALTH CARE
PROFESSION. A KELLOGG
FOUNDATION STUDY
PROJECTS A 71% GROWTH
FOR THE OSTEOPATHIC
PROFESSION DURING
THE 1980'S.

MANIPULATIVE
THERAPY PROVIDES
PATIENTS WITH
AN ADDED DIMEN-
SION OF TREAT-
MENT.

D.O.'S PRACTICE
HOLISTIC MEDICINE,
TREATING THE
WHOLE PATIENT
AND NOT JUST THE
DISEASE OR INJURY

GORDON

Funeral Home and Cremation Service

Charles Stasukaitis
FD. LE.
(312) 226-1344

1729 S. Halsted St.
Chicago, IL 60608
24 Hour Service

EUDEIKIS GAIDAS -- DAIMID

SENIAUSIA IR DIDZIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

4605-07 SO. HERMITAGE AVENUE
Tel. 927-1741 — 1742

4330-34 SO. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas 523-0440

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street

1410 So. 50th Ave., Cicero

Telef. 476-2345

TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS

AIKSTES AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

VANCE FUNERAL HOME

1424 South 50th Avenue

Cicero, ILL. 60650

Tel.: 652-5245

TRIŲ KOPLYČIŲ LAIDOJIMO SERMENINĖ

Patarėjai ir laidojimo direktoriai:

JEAN VANCE ir GEORGE SORINI

Aikstės automobiliams pastatyti

NARIAI:

Chicago

Lietuvių

Laidotuvių

Direktorių

Asociacijų

AMBULANSO

PATARNAVIMAS

IR

TURIME

KOPLYČIAS

VISOSE MIESTO

DALYSE.

STEPONAS C. LACK IR SŪNUS

(LACKAWICA)

2424 WEST 95th STREET

Republie 7-1212

11025 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, IL 60465

P. J. RIDIKAS

3554 So. HALSTED STREET

Tel. Yards 7-1911

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, IL

Tel.: OLYmpic 2-1042

PETRAS BIELIUNAS

4448 So. CALIFORNIA AVE.

Tel.: LAfayette 2-3872

KĄ DARO VOKIETIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ

(Tęsinys)

Tėv. Alf. Bernatonis padėjo kadenciją baigusiai Vokietijos LB Valdybai už uolų darbą ir pelną, o sėkmės naujai Valdybai Sugėdotas Lietuvos himnas. Suveikimas baigtas 18 val.

Po vakarienos namo neįsukę bėję Tarybos nariai su Huettenfelde gyvenančiais tautiečiais susirinko į Kupfalzo svetainę, pavakavo, o naujoji Valdyba tuo metu pasiskirstė pareigoms: pirmininkas Vingaudas J. Dami-jonaitis, vicepirmininkė Živilė Vilčinskaitė, sekretorė Marija Dambriūnaitė-Šmitienė, išdinin-kas Vincas Bartusevičius ir narė Ramunė Buivienė.

DUESSELDORF

Vokiečių LB atstovybė Nord-rhein-Westfalijoje š.m. balandžio 3 surengė NRW sostinėje Lietu-vių dienas. To renginio aprašy-mo negavę, pasinaudojame In-gridos Purwin reportažu š.m. balandžio 5 "Westdeutsche Zei-tung" (Duesseldorfer Nachrichten) Nr. 80 savo skaitytojams painformuoti.

Straipsnis pavadintas "Kalbe — dvasinė tvirtovė. Ispūdinga šventė Werstene". I. Purwin rašo: "Nordrhein-Westfalijos lie-tuvių bendruomenė savo Tėvis-kės dieną šventė katalikų Sv. Marijos Rožinio bažnyčios salėje Werstene. Po bendrų pamaldų vyko iškilminga dalis daugiausia savo krašto kalba, kurią lie-tuviai, nors būdami sovietine respublika, išlaiko kaip savo ta-patybės tvirtovę ir kurią yra iš-vedę mokyklose ir universite-tuose.

Savo kalboje kun. dek. V. Šar-ka iš Hamburgo pabrėžė, kad šiai šventei progą teikia besiar-tinančios Velykos, 1918 vasario 16 paskelbta Nepriklausomybė ir, šv. Kazimiero diena kovo 4. Kalbėtojas priminė ne tik didelę

ir gražią lietuvių tautos praeitį, bet ir jos lūdnus laikus. Vis ne-uzmirštamas per 22 (1918-1940) laisvės metus suklestėjęs ūkinis bei kultūrinis gyvenimas ir 50-000 laisvės kovotojų mirtis, kuri nebuvo veltui. Jau 40 metų tikintieji ir kunigai labai per-sekiojami, tremiami į Sibirą netgi po Helsinkio susitarimų dėl žmogaus teisių. Nepaisant to, 75% vaikų apkrikštijami ir daugiau negu ¾ visų jaunave-džių tuokiasi bažnyčioje.

Sarka, kuris per Brežnevo lan-kymąsi Bonnoje reikalavo lais-vo tikėjimo išpažinimo Lietuvoje, prašė neužmiršti Pabaltijo tautų, nes "mes reikalingi Dievo ir žmonių pagalbos". Buvusi ryt-orusė Iris Borup tos dienos pro-ga dėkojo lietuviams ūkinin-kams, kurie, nepaisydami gre-siančio pavojaus, 1947 išgelbėjo ją nuo bado mirties.

Šventę įreminė Vidos Vaitku-tės dainuojamos lietuvių liaudies dainos ir Danguolės deklamuo-jami eilėraščiai. Meno parodoje buvo išstatyti paveikslai, medžio drožiniai, audiniai ir gintaro pa-puošalai".

Š.m. balandžio 4 VLB Romu-vos apylinkės valdyba sukvietė narius visuotinio susirinkimo. 15 val. suvažiavo apie 20 tautiečių. Pirmininkavo A. Šmitas, sekre-toriavo dr. O. B. Šreifeldienė.

Apylinkės pirmininkas Armi-nas Lipšys pranešė, kad 1981.II.15, pradant kadenciją, buvo 55 nariai, įstojo 6 nauji, tad šiuo metu yra 61 narys. Nusiskundė, kad ne visi laiku susimoka so-lidarumo įnašus. Pasitarė ir pa-bendrauti nariai renkasi kiek-vieną mėnesį. Surengtas susiti-kimas su rašytoju Algirdu Landsbergiu, iškyla, du karna-valai, išleisti keli aplinkraščiai. Pasinaudojant nemokamu paštu, išsiųsta 15 vertingų siuntinių Suvalkų lietuviams. Apylinkė

Paveiksle matomi bėgančių komunistų nužudyti lietuviai. Okupantas nespėjo suimti jų išvežti, tai nužudė ir paliko. Visame krašte lietuviai minės komunistų išduotus tautiečius.

sutvarko ir prižiūri Huettenfel-do kapinėse palaidotų tautiečių kapus. Įrengtas apylinkės albu-mas. Apylinkės nariai paveikliai prisideda prie ruošimo visų lietuviškų renginių Romuvoje ir Huettenfelde.

Išdininė Liucija Riterienė painformavo, kad 1981.II.15 pe-rėnė 483,83 DM. Nuo tos dienos iki šio susirinkimo gauta 1,397-70 DM, išleista 630,57 DM. Ka-soje — 1,250,96 DM. Šiomis die-nomis bus įmokėta VLB Valdy-bai 70% narių solidarumo įnašų. Kontrolierius Antanas Verselis, senj., kasą patikrino ir rado, kad ji vedama tvarkingai.

Apylinkės valdyba — pirmi-ninkas Arminas Lipšys, sekre-torė Marija Šmitienė ir išdininė Liucija Riterienė — priprašyta padirbėti dar vieną kadenciją. Nutarta š.m. balandžio 23 susi-rinkti paruošti siuntinių Lenki-jos lietuviams. (Šįkart išsiųsti

7 siuntiniai). Visi pasirašė svei-Bronei Lipsienė. kinimo kortelę sanatorijoj gy-domai veikliai apylinkės nari

V. PŪTVIO GYVENIMO BRUOŽAI

Vladas Pūtvis

Kalbant apie Varpą pažymėti-na, jog po Didžiojo Varpininko dr. Vinco Kudirkos mirties ne-žinomas aukotojas nupirko ir nusiuntė geležinę tvorėlę jo ka-

pui. Tas aukotojas buvo Vladas Pūtvis.

Kalbant apie Prezidento An-tano Smetonos prisiminimuose minimą Jono Jablonskio Grau-žikų dvare drauge su keliais stu-dentais parašytą lietuvių kal-bos gramatiką, reikia pabrėžti, jog pagrindinis J. Jablonskio ta-lkininkas buvo prof. dr. Petras Avizonis, anuomet Tartu uni-versiteto medicinos fakulteto studentas. Kitas talkininkas bu-vo patsai Antanas Smetona, o žemaitiškajam žodynui pratur-tinti buvo atsivežta rašytoja J. Žemaitė-Zymantienė. Gramatika buvo išspausdinta 1901-aisiais metais Petro Kriaušaičio slapy-varde. (Petras-Avizonis, Kriau-šaitis — Jablonskis.)

Lietuviškai rašyti Vladas Pūt-vis pradėjo dar draudžiamoje spaudoje. Jo pirmas rašinėlis tapo 1901-aisiais metais pradėju-siam eiti Darbininkų Balse, kurį pradžioje redagavo Vl. Siruta-vičius, vėliau Pūtvis draugas A. Janulaitis, o technškai prižiū-rė jo Varpo ir Ūkininko redakto-rius J. Bagdonas. (Žr. Le IV, pp. 311-312.) Tasai rašinėlis bu-vo vėliau įdėtas į P. Klimo Var-go Mokyklą.

1903 m. Varpo Nr. 8 tilpo jau kartą aukščiausiai minėtas Pūtvis rašinėlis "Medžioklė" (žr. III, 9-11). 1904-aisiais metais Varpo Nr. 8 tilpo straipsnis "Varpas" (žr. III, 12-16). 1906 m. grįžęs Smetonos, Petro Avizonio ir ki-

to, Silo-Pavežupyje ir Grauži-kuose lankėsi at buvo apsiestoje Martynas Jankus, Rapolas Ski-pitis, Bernardas Kodatis, Jonas Vanagaitis, dailininkas Adalber-tas Staneika, dailininkas Anta-nas Žmuidzinavičius, Juozas Ne-meikša ir eilė kitų atgimstančios Lietuvos veikėjų. Dr. Juozo Ne-meikšos sesuo, žymioji Lietuvos pedagogė Marija Nemeikšaitė, jauna netekusi tėvų, buvo Pūt-vių globojama ir gyveno Silo-Pavežupyje. J. Žemaitės-Zyman-tienės dukterė buvo Graužikų dv-o seimininkė, o pati Žemaitė Pūtvio pirmojo arešto ir kalini-mo metu padėjo globoti ir auk-lėti Pūtvių vaikus.

Pas Pūtvius nuolat lankydavosi ir gyvendavo gausingos Emilijos Pūtvienės seserys: Gruzdytė, Nors bajorų Gruz-džių šeima, Emilijos motinos dedės Vyskupo Motiejaus Valančiaus šviesaus pavyzdžio dėka buvo žymiai lietuviškesnė už Pūtviskių šeimą, atletiškesnė, lie-tuviškąjį nusistatymą. Jos ište-kėjo už lietuvių inteligentų ir sukūrė gražias lietuviškas šeimas. Kai kurios su savo būsi-maisiais vyrais ir susipažino pas Pūtvius besisvečiuodamos. (Pav. Sofija Gruzdytė su Petru Avi-zoniu, Viktorija Gruzdytė su Bernardu Kodakiu). Vladas Pūt-vis patraukė lietuviybę ir savo seserį Mariją, kuri vėliau ište-kėjo už dailininko Antano Žmuidzinavičiaus. (Marija susipažino su Antanu 1904 m. gruodžio mėn., Paryžiuje, jau būdama su-sipratusi lietuvių veikėjai.)

Lietuviškai rašyti Vladas Pūt-vis pradėjo dar draudžiamoje spaudoje. Jo pirmas rašinėlis tapo 1901-aisiais metais pradėju-siam eiti Darbininkų Balse, kurį pradžioje redagavo Vl. Siruta-vičius, vėliau Pūtvis draugas A. Janulaitis, o technškai prižiū-rė jo Varpo ir Ūkininko redakto-rius J. Bagdonas. (Žr. Le IV, pp. 311-312.) Tasai rašinėlis bu-vo vėliau įdėtas į P. Klimo Var-go Mokyklą.

1903 m. Varpo Nr. 8 tilpo jau kartą aukščiausiai minėtas Pūtvis rašinėlis "Medžioklė" (žr. III, 9-11). 1904-aisiais metais Varpo Nr. 8 tilpo straipsnis "Varpas" (žr. III, 12-16). 1906 m. grįžęs Smetonos, Petro Avizonio ir ki-

to, Silo-Pavežupyje ir Grauži-kuose lankėsi at buvo apsiestoje Martynas Jankus, Rapolas Ski-pitis, Bernardas Kodatis, Jonas Vanagaitis, dailininkas Adalber-tas Staneika, dailininkas Anta-nas Žmuidzinavičius, Juozas Ne-meikša ir eilė kitų atgimstančios Lietuvos veikėjų. Dr. Juozo Ne-meikšos sesuo, žymioji Lietuvos pedagogė Marija Nemeikšaitė, jauna netekusi tėvų, buvo Pūt-vių globojama ir gyveno Silo-Pavežupyje. J. Žemaitės-Zyman-tienės dukterė buvo Graužikų dv-o seimininkė, o pati Žemaitė Pūtvio pirmojo arešto ir kalini-mo metu padėjo globoti ir auk-lėti Pūtvių vaikus.

pas Pūtvius nuolat lankydavosi ir gyvendavo gausingos Emilijos Pūtvienės seserys: Gruzdytė, Nors bajorų Gruz-džių šeima, Emilijos motinos dedės Vyskupo Motiejaus Valančiaus šviesaus pavyzdžio dėka buvo žymiai lietuviškesnė už Pūtviskių šeimą, atletiškesnė, lie-tuviškąjį nusistatymą. Jos ište-kėjo už lietuvių inteligentų ir sukūrė gražias lietuviškas šeimas. Kai kurios su savo būsi-maisiais vyrais ir susipažino pas Pūtvius besisvečiuodamos. (Pav. Sofija Gruzdytė su Petru Avi-zoniu, Viktorija Gruzdytė su Bernardu Kodakiu). Vladas Pūt-vis patraukė lietuviybę ir savo seserį Mariją, kuri vėliau ište-kėjo už dailininko Antano Žmuidzinavičiaus. (Marija susipažino su Antanu 1904 m. gruodžio mėn., Paryžiuje, jau būdama su-sipratusi lietuvių veikėjai.)

Lietuviškai rašyti Vladas Pūt-vis pradėjo dar draudžiamoje spaudoje. Jo pirmas rašinėlis tapo 1901-aisiais metais pradėju-siam eiti Darbininkų Balse, kurį pradžioje redagavo Vl. Siruta-vičius, vėliau Pūtvis draugas A. Janulaitis, o technškai prižiū-rė jo Varpo ir Ūkininko redakto-rius J. Bagdonas. (Žr. Le IV, pp. 311-312.) Tasai rašinėlis bu-vo vėliau įdėtas į P. Klimo Var-go Mokyklą.

1903 m. Varpo Nr. 8 tilpo jau kartą aukščiausiai minėtas Pūtvis rašinėlis "Medžioklė" (žr. III, 9-11). 1904-aisiais metais Varpo Nr. 8 tilpo straipsnis "Varpas" (žr. III, 12-16). 1906 m. grįžęs Smetonos, Petro Avizonio ir ki-

to, Silo-Pavežupyje ir Grauži-kuose lankėsi at buvo apsiestoje Martynas Jankus, Rapolas Ski-pitis, Bernardas Kodatis, Jonas Vanagaitis, dailininkas Adalber-tas Staneika, dailininkas Anta-nas Žmuidzinavičius, Juozas Ne-meikša ir eilė kitų atgimstančios Lietuvos veikėjų. Dr. Juozo Ne-meikšos sesuo, žymioji Lietuvos pedagogė Marija Nemeikšaitė, jauna netekusi tėvų, buvo Pūt-vių globojama ir gyveno Silo-Pavežupyje. J. Žemaitės-Zyman-tienės dukterė buvo Graužikų dv-o seimininkė, o pati Žemaitė Pūtvio pirmojo arešto ir kalini-mo metu padėjo globoti ir auk-lėti Pūtvių vaikus.

savo nepasiekimus gaudant tautos idėjos deivę. (Žr. III, 17-21.) Taip pat Pūtvis rašė trum-pus beletristinio-filosofinio po-būdžio dalykėlius: 1907 m. — "Keturi deivės", atsp. Liuo-soje Valandoje" 1917 m. (žr. III, 53-54); 1910 m. — "Vandens la-šas", atsp. Lietuvos Žiniose 1914 m. (žr. III, 55-57); taip pat 1910 m. — "Pirmosios vėžės, atsp. Nauju Taku 1914 m. ir "Prana-šas", atsp. 1914 m. ir "Nauju Taku 1914 m. (žr. III, 58-59 ir 60-61).

1907 m. Pūtvis parašė legen-dą "Giedrė" (žr. III, 22-41) ir vienaveiksmį dramų vaizdelį vaikams "Nežudyk". "Nežu-dyk" atskiras leidinys, I-oji lai-da išėjo 1914 m. ir II-oji 1928 m. "Girių karalius" vardu; pa-gal šį scenos vaizdelį M. Pe-trauskas parašė operetę "Girių Karalius". Atskiru leidiniu bu-vo atspausdinta ir "Giedrė": I-oji laida 1915 m. ir antroji 1927 m. "Giedrėje" jau tais laikais, t.y. 1907-aisiais metais, atsispindi Vlados Pūtvio gilus vertinimas senovės lietuvių kovos su už-puolikai ties pilakalniiais ir jo svajonė atgaivinti visuotinę sa-vanoriškumą kovoje už tautos ateitį.

I draudžiamąją ir į jau caro valdžios leistąją "oficialią" liet-prieškarinę spaudą Vladas Pūt-vis parašė ir eilę kitų smulkių čia nepažymėtų ir jo raštuose neatspausdintų dalykėlių.

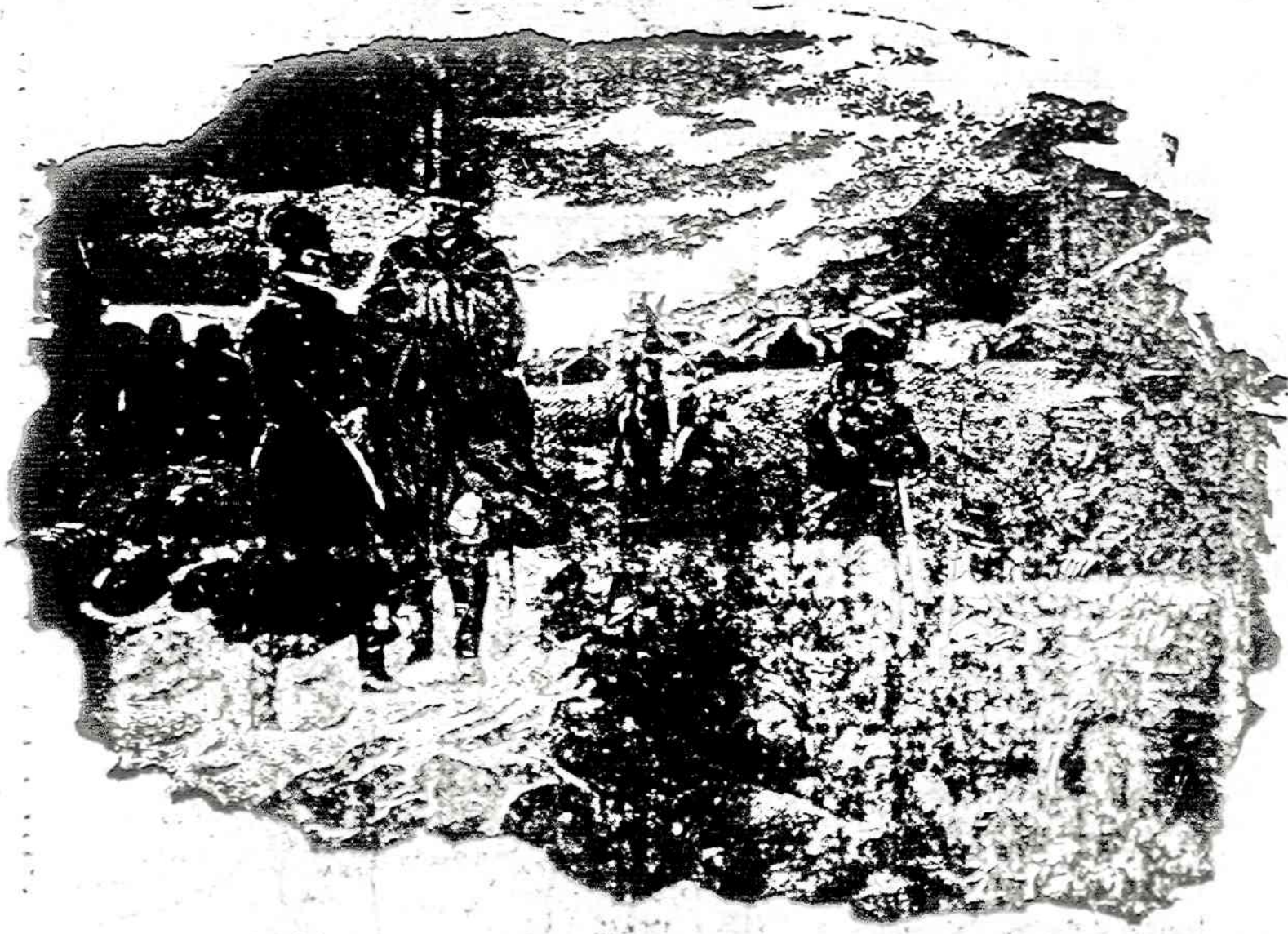
Tebekalbant apie Vlados Pūt-vio veiklą tautinėje srityje nuo jo sugrįžimo lietuviybėn laikų iki Didžiojo Karo, trumpai pažy-mėtini dar šie dalykai.

"Drauge su Povilu Višinskiu (iki Višinskio mirties) Vladas Pūtvis priklausė Lietuvos Dem-o-kratų partijai, kurioje įteigti nu-tarė Višinskio, pirmą kartą su-vaipininkų suvažiavimas 1902 m. grafo Zubovo Aleksandrijos dvare prie Šiaulių (Žiūr. L. E. XXXIV, p. 351.) Taip pat drau-gu su Povilu Višinskiu Pūtvis da-lyvavo Vilniaus seime. Drauge su Povilu Višinskiu, J. Bortke-vičium, A. Domaševičium, V. Sirutavičium ir J. Damauntu Vilniuje Pūtvis buvo vienas lie-tuviškoms knygoms leisti švie-sios bendroviės steigėjų. Ta ben-drovė išleido tris Višinskio pa-ruoštus lietuviškus elementorius ir eilę jo parašytų knygelių. (Žr. LE XXXIV, p. 351.)

Pūtvis dalyvavo Lietuvių Mokslo ir Lietuvių Dailės drau-gijoje ir daug joms padėjo. Taip pat šelpė Žiburėlį (1893 metais laida 1917 m.), kur vaizdinga, įteigta draugijai šelpi moks-alegoriška forma charakterizavo lus einančiam jaunimui, kuri savanaudišką dvarininkijos ap-pradžioje veikė pogrindyje, o linką, savo atsivertimą, tautos viešumon išėjo 1906 metais).

erelio Povilo Višinskio mirtį ir (Bus daugiau)

Cold war.

It was bad enough we had to fight the British for our freedom. But on top of that, we had to fight the weather, too.

Because winter at Valley Forge meant snow, ice, and freezing temperatures. All serious enemies to a makeshift army without proper clothing, not nearly enough food, and short on ammunition.

It was an army long on courage, but short on money. And then the money came. Some \$27,000,000 from the pockets of new Americans. That's how people took stock

in America back then, and you know how we are trained out.

Nowadays, people are still helping America stay strong and self-sufficient. And they're helping themselves to safe, dependable savings by joining stock in America with the Payroll Savings Plan. Buy United States Savings Bonds. They won't leave you out in the cold.

Take stock in America.

Now if you buy 100 shares of United States Savings Bonds, you'll be eligible to receive a new United States Savings Bond, and you'll be eligible to receive a new United States Savings Bond, and you'll be eligible to receive a new United States Savings Bond.

Fotografija

Tavę kai paimu į rankas,
Tu vis aiškesnė man darais.
Pro mirtį, gaudžiančias patrankas,
Tavę nešiausi siaubo vakarais.
Tavę sušlapusią per liūtis
Prie žiburėlio džiovinau.
Tolyn per užvaras ir kliūtis,
Kaip savo laimę gabenau.
Esi nublukusi, mažutė,
Bet širdyje esi gyva.
Taip noris su tavim pabūti,
Kur parašyti žodžiai — Lietuva...

Jonas Nevardauskas

SOME CHICAGO MOTOR CLUB TIPS ON EXPRESSWAY DRIVING

DON'T CUT IN BETWEEN CARS THAT ARE ALLOWING SAFE FOLLOWING DISTANCES.

YOU'LL RUN INTO TROUBLE IF THERE'S A SUDDEN STOP WHILE YOU'RE FOLLOWING TOO CLOSELY.

IF YOU DRIVE AT THE MINIMUM SPEED STAY IN THE RIGHT LANE.

LIETUVIŠKI BRONZOS MEDALIAI, SIENINIAI ŽEMELAPIAI, VĖLIAVOS

Vieninteliai originalai. Reti rinkiniai. Aprežtas medalių skaičius. Puikios kailių dovanos. Bronzos medaliai vaizduoja jūsų kilmę ir laisvę. Neparduoti medaliai bus atiduoti muziejams ar paaukoti. Švesk savo kilmę ir pasididžiok šiuo mažu indėliu. Garantuotai grąžiname pinigų. Atsimink, kad atsargos yra mažos. Užsakyk daugiau negu vieną dalyką ir taupyk \$\$\$.

RODYK PASIDIDŽIAVIMĄ LIETUVIŠKA KILME!

ISKIRPK ŠIĄ LAPELĮ IR PASIŪSK ŠLANDIEN.

Pažymėk kvadratą pačiam ar savo šeimai pageidaujamus dalykus ir pasiųsk tinkamai sumai pinigų, čekį ar pašto perlaidą.

FREEDOM EXPRESS, P.O. BOX 3206, McLEAN, Va. 22103

LIETUVIŠKI BRONZOS MEDALIAI

□ 1 už 7.00; □ 2 už \$12.00; □ 3 už \$15.00.

LIETUVIŠKI SIENINIAI ŽEMELAPIAI

□ 1 už \$4.00 □ 2 už \$7.00; □ 3 už \$8.00.

LIETUVIŠKOS VĖLIAVOS

□ 1 už \$4.00; □ 2 už \$6.00; □ 3 už \$7.50.

□ Po vieną kiekvieno — iš viso \$11.95.

VARDAS

ADRESAS

MIESTAS VALSTIJA ZONA

Turėkite kantrybės palaukti nuo 30 iki 45 dienų. Prašome pridėti \$1.00 persiuntimui.

KRUVINASIS BIRŽELIS

Kiekvieną tautos šventę mūsų žemės balsas sukviečia mus bažnyčion ar salėn. Tada pamirštame kasdieninius darbus ir rūpesčius, ir prie vienos kito prisiglaudę, kaip rožančius potėriai, meldžiamės Dievą teisybės ir ryžtamės kovoti už savo tautos ir žmonių laisvę.

Birželis. Sėdime salėje, prieš akis pasistatę juodą kaspinų perrištą trispalvę. Kalbėtojas primena mūsų tautos žmonių: moterų, vyrų, senelių ir vaikų — trėmimą Sibirą.

Sėdime susimąstę, o mūsų širdies ir minties vaizdas veda mus nuo kalbėtojo į savo žemės, į Lietuvos kiekvieną kampelį.

Rodos, regime, kaip Lietuvos dulkėtai vieškeliais enkavedistas su išsigimėliais medžioja žmones. Čia grūda į sunkvežimį nėsčią moterį, ten su vaikų krūva motina, kitur senelį ar senutę. Ir suklūpdytus sunkvežimiuose veža ir veža... Veža "savanorius" į plačią tarybos tėvynę, kad tautos sūnų ir dukterų kraują palaistytų Raudonąją žemę! Salėje ramu. Žūrėk, vienur verkia senutė, nes ji gavusi žinią, jog išvežti jos artimieji, kad tėvėskė likusi tuščia, kitur sėdi nuliūdęs vyras, netekęs savo žmonos ir vaikų, vėl kitur susikaupusi našlaitė, nesulaikusi iš kalėjimo tėvo, svečiuos motina primena vaikams jų ties Černeve bolševiko buože užmūštą tėvą.

Visi, rodos, mato visą kraują ir asarose paskendusią Lietuvą, niekšų naikinamą, liūdną ir gūdingą. "Viešpatie, atleisk

niekšams, nes jie nežino ką daro", — alsidūsta visa salė. Minytė, kaip filme, praeina prikelę tautą antrininkai, varpininkai, apgynę Lietuvą savanoriai ir karijai, širdį net nusmelkį parėgėti būvų žemės sargai — partizanai.

O mes?!... Mes dažnai pagailime rūbo vargantienis broliams, dolerio laisvės kovai, atstumiam su mumis keliaujančių sveikatos netekusių invalidų, dergiam artimą, išsižadant lietuvių vardo, dažnai išsigąstam savojo gimtojo žodžio. Ką gi mes darome nuo minėjimo ligi minėjimo? Maža, arba nieko. Taigi, jaučiame, kad mes nekovotojai. Net gėda salėje sėdėti greta tų, kurie ir žodžiais, ir darbais degina mūsų širdį.

Pagalvū regime, kaip po daugelio metų, vargų ir kančių, kaip paukščiai pavasarį, visais tremties keliais grįžta ištremtieji, kaip jie, drauge su kovą laimėjusiais tėvynės partizanais, klaupiasi prieš Aušros vartų švenčiančiąją Panelę, bučiuoja žemę ir kaip po maldos ramūs skirstosi ieškoti savo namų ir sodybų...

Kalbėtojas baigia kalbą: seserys ir broliai, nelikime ir mes nuo partizanų, kovokim už Lietuvos laisvę didvyrių ir bočių pagydzdū. Būkim didvyriais savo šeimose, aplinkoje ir visame gyvenime. Būkime broliais savo tarpe, mylėkime pavargusių ir artimą. Vardan tos Lietuvos vienybė tezydi!

Stasys Jakštas
(Iš Kario)

Paveiksle matomi bėgančių komunistų nužudyti lietuviai. Okupantas nespėjo suimtyti išvežti, tai nužudė ir paliko. Visame krašte lietuviai minės komunistų išdujytus tautiečius.

kas, A. Venclovas ir kiti.

1949 buvo 30 mokinių, 1959 — 102.

Lituanistikos klasė mokiniui pradeda lankyti nuo antrojo skyriaus, rašoma Šv. Antano parapijos Auksinio Jubilėjaus iedinyje.

SPORTAS

Chicago lietuviai sportuoti pradėjo dar praeitame šimtmetyje. Jiems rūpėjo ristikynės, svorių kilnčimas ir noras pasiekti Mr. America titulą. Pradžioje sportą ištraukė pavieniai asmenys, o šimtmecio pradžioje jie pradėjo organizuotis. Pradžiai buvo sukurta su šokiais ir pasilinksminimais. 1900. 9. 1 Povilas Raith buvo suorganizavęs šokių ir pasilinksminimų klubą. Sekmadieniais jaunesnieji šoko ir linksminosi, bet atsirado ir tokių, kurie norėjo pasportuoti. Vieni šoko, o kiti kumštynėmis

domėjosi. Tretieji pašokdavę, o vėliau treniruodavosi savo šakoje.

1906 Town of Lake kolonijoje įsikūrė Baltos Rožės Klubas. Jo tikslas — lavinti savo narius mankštos, kumščiuotės, ristikos ir kiloti svorius. Taip pat rengti pasilinksminimo vakarus ir šokių. 1911 turėjo 60 narių. Klubas narys Geštautas tais metais galinėjosi su pagarsėjusiu amerikiečiu tvirtuoliu C. Cutler. Į sutartą laiką amerikietis lietuvių nepaguldė. Klubičiai džiūgavo. Tuo laiku ir klubietis Delkus pradėjo reikštis kaip sunkaus svorio ristikas ir dalyvavo įvairiose rungtynėse.

Vėliau lietuvių čempionai buvo: K. Sarpalius, medicinos studentas, Amerikos kolegijų čempionas; J. Banėvičia 170 sv., P. Katauskas, 155 sv., J. Šimkus 175 sv., A. Ačas 230 sv., J. Geštautas 210 sv., D. Dudinskas 145

sv., J. Kuodis 160 sv., K. Požela ir kiti.

Greta Town of Lake buvo pradėjęs veikti pašalpinis ir atletikos Skaistaus Mėnulio (Bright Moon) klubas. Vėliau abu šie klubai susijungė ir pasivadino Unity Klubu.

1912 Bridgeporte įsikūrė Lietuviškas Atletiškas Klubas. Tikslas — mankšta, mokytis kumščiuotis ir ristikos. Valdyba: P. Mažeika prez., V. Eringis viceprez., J. A. Martinkus sekr., J. P. Evaldas fin. sekr. ir J. Ridiakas ižd.

1914 susiorganizavo Regal Lietuvių Klubas iš 40 sporto narių. Įsikūrė ir Lietuvių Gimnastikos Klubas Bridgeporte. Jo valdybą sudarė K. Šlikienė, S. Staniliūtė ir M. Damijonaitienė. Taip pat tada įsikūrė Lithuanian Club, apie 40 narių, ir lavinosi sporte. Instruktorium pakviestas P. Norkus, neseniai at-

vykęs iš Rygos. Per keliolika metų veikė Golden Star Klubas su beisbolo žaidimu. 1928 jis žaidė beisbolą su Melrose Park.

1915 įsikūrus Lietuvos Vyčių 36 kp. joje susiorganizavo viedinių ratelis (baseball team). Ši kuopa Chicagoje pirmoji įsigijo uniformą. Ji padėjo organizuojant Baseballo Lygą, kuri buvo išaugusi iki vienuolikos "tymų", su dviem divizionais. Vedėjų buvo J. Stankus. 1916 L. V. 24 kp. (Aušros Vartų par.) turėjo atletų skyrių. 1922 ir 1925 Lietuvos Vyčių Lygos beisbolo komanda laimėjo čempionatą ir gražią dovaną. Northsideje jie turėjo baseball, basketball, bowling ir kt. sekcijas.

1924 Chicagoje veikė ristikai: J. Geštautas, S. Poskevich, J. Šmon, P. Kalauskas, P. Norkus, J. Kuodis, B. Augūnas, J. Decius, D. Dudinskas, J. Šlikas, K. Levinskis, K. Sarpalius, A. Freimont, J. Kazanuskas ir kt.

1926 9. 22 susiorganizavo Golfo Klubas Bridgeporte, kur turėjo savo patalpas ir galėjo lavintis. Instruktorius A. K. Menas. Valdyba: Dr. A. J. Karalius pirm., Dr. M. Žilvitis vicepirm., plė K. Naglevičiūtė sekr. ir A.

K. Menas ižd. ir instruktorius. Veikė kelis metus.

Dr. Poška suorganizavo sportininkus pasaulinei parodai.

1933. 9. 28 A. Bielskio vaistinėje, 2422 W. Marquette Rd., susiorganizavo Lietuvių Golfininkų Sąjunga. Jos tikslas — sportas. Nariai: dr. G. Blozis, dr. S. Biežis, vaist. A. Bielskis, dr. V. S. Naris, L. Pivorūnas, N. Pochulp, L. Šimutis, J. Vitkus ir C. K. Kiauga. Pirmus metus kiekvienas narys mokėjo po vieną dolerį į metus, o vėliau mokėjo po du dolerius metinio nario mokesčio. Turėjo apie 165 narius. 1936 valdyba: pirm. L. Pivorūnas, sekr. G. Blozis, instr. J. C. Miller.

1934 veikė Lituanikos basketbolo ristikos. Pasirūmė šie: P. Kriaučiūnas (Kraus), E. Kriaučiūnas, studentas, De Paul universiteto futbolio ratelio kapitonas. Buvo išgarsėję B. Budrikas, E. Jaselskis (Jassen), J. Kliučinskis, J. Tendzius (Tendzy), ir kt. (Bus daugiau)

IŠ KITOS PUSĖS

Mūsų laikraščiuose, ir DIRVOJE, pasirodo lituanistikos mokyklų auklėtinių rašiniai. Iš vienos pusės labai malonu, kad lietuviškai mokomi rašyti lietuviškai, iš kitos — jų rašiniuose pasivertė tėvų ne tik šventadieninės, bet kartais ir kasdieninės mintys.

Kaip pirmąjį atvejį galėčiau paminėti iš P. LIETUVYJE paskelbtos premijuoto vienos mergaitės rašinio. Kalbėdama apie "lauros prisikėlimo vilį", ji įžiūri tokiame reiškinyje:

"Daugiau ir daugiau lietuvių pastebėo, kad amerikiečiai neturi tikrų šaknų, niekam nepriklauso."

Tuo tarpu kai kurių slapty kasdieninių minčių šaknis galima įžiūrėti ten pat paskelbtam vaikino rašinyje:

"Tais laikais Amerikos trylika kolonijų neturėjo daug gyvenėjų, bet jose buvo daug miškų, pilnų... kailiuotų gyvulių, kurių šiltų kailių po poros GEIDĖ savo palams, kepurėms, ir kitiems drabužiams..."

Atrodo, kad drabužiai turi nemažai vietos ir kitų vaikų min-

tyse. ATEITIES p.m. 8 Nr. skelbiamos ištraukos iš ateitininkų stovyklos laikraščio UZBURTA KARALYSTĖ:

Aš norėčiau būti modele... Būti modele būtų labai smagu, bet aš tikrai nežinau kodėl."

Arba: "Kai aš užaugsiu, aš norėčiau būti madų kūrėja... Tada keliaučiau po visą pasaulį ir kurčiau naujas madas. Gyvenčiau dideliuose rūmuose ir turėčiau visko, ko tik noriu."

Arba: "Pirmiausia norėčiau būti modele... nes yra įdomu drabužius kurti ir daug drabužių krautuose šiandien yra labai negražūs."

Arba: "Aš noriu būti modele arba madų kūrėja. Man irgi būtų įdomu būti daktare, bet man nepatiktų operuoti."

Toks ateitininkų veržimasis į modelius labai sujaudintų to žurnalo steigėjus, bet ką darysi? Nūdien net vienuolynų užsimojimai finansuojami madų parodomis. (Iš Dirvos)

NEBRANGIOS, BET VERTINGOS KNYGOS

● LITERATūra, lietuvių literatūros, meno ir mokslo 1954 m. metraštis. Jame yra vertingi, niekuomet neeseną, Vincas Krėvė, Igno Šlapelio, Vinco Maciūno, P. Joniko, V. Stankos, J. Rukščio, dr. Kazio Griniaus, taip pat K. Matusevičiaus ir V. Meilaus straipsniai bei studijos, iliustruotos nuotraukomis ir M. K. Čiurlionio, M. Šileikio, V. Kašubos, A. Rūkštelės ir A. Varno kūrėjų paveikslais. 365 pusl. knyga kainuoja tik \$3.

● DAINŲ ŠVENTES LAUKUOSE, poetės, rašytojos ir tautinių šokių pirmūnės Juozės Vaičiūnienės atsiminimai apie dainų šventes bei jų istoriją ir eigą. Įdomi skaityti ir nedainuojantiems, gėrintis autorės puikiu stiliumi ir surinktais duomenimis bei užkuliais. Studija yra 151 pusl., kainuoja \$2.

● VIENISO ŽMOGAUS GYVENIMAS, Antano Rūkės aprašytas Juozo Adomaičio — Dėdės šerno gyvenimas. Tai ne sausas gyvenimo bruožų aprašymas, bet tikslu ir laikotarpio buities literatūrinė studija, suskirstyta skirsneliais. Ta 206 puslapių knyga parduodama tik už \$2.

● LIETUVIŠKASIS PAMARYS, Henriko Tomo-Tamalauskio įdomiai parašyta studija apie Rytprūsius, remiantis Pakalnės ir Labguvos apskrčių duomenimis. Aprašymai įdomūs kiekvienam lietuviui. Leidinyje iliustruotas nuotraukomis, pabaigoje duodamas vietovardžių pavadinimai ir jų vertiniai į vokiečių kalbą. Labai naudingoje 335 pusl. knygoje yra Rytprūsių žemėlapis. Kaina \$4.

● KĄ LAUMĖS LEME, rašytojos Petronėlės Orinaitės atsiminimai ir mintys apie asmenis ir vietas neprikli. Lietuvoje ir pirmaisiais bolševikų okupacijos metais. Knyga turi 234 puslapius, bet kainuoja tik \$3.

● JULIUS JANONIS, poetas ir revoliucionierius, nesuprastas ir klaidingai interpretuojamas gyvenime ir politikoje; tik ne Jurgio Jasinskio knygoje apie Julius Janonio gyvenimą ir poeziją. Dabar būtų ji galima pavadinti kovotojų už žmogaus teisę. Knyga yra didelio formato, 265 puslapių, kainuoja \$6.

● BATERINIS NOVELS, M. Zoschenko kūrėjas, J. Valačiaus vertimas. 206 pusl. knygoje yra 40 sąmojingų novelių. Kaina \$2. Knygos gaunamos Naujienose, 1739 So. Halsted St., Chicago, IL 60608. Užsakant palik, pridėti kelių paruoštų mokymosi klaidų.

3 — Naujienos, Chicago, Ill. — Sat.-Monday, June 12-14, 1952

VALPARAISO UNIVERSITETAS

(Tiesinis)

Tais metais buvo formaliai įsteigta Šv. Kazimiero Mokytojų Seminarija (faktiškai veikusi jau nuo 1948). Mokslas einamas pusmetinių semestrų sistema. Seminarija surišta su Katalikų Universitetu Washingtone, D.C. Programoje yra ir lietuvių kalbos kursas. Jis apima lietuvių kalbą, literatūrą ir lietuvių kultūros istoriją. Dėsto seserys Anastazija, Kristina ir Perpetua.

1949 rudenį Cicero buvo įsteigta lietuviška šestadieninė mokykla. Ji ir dabar tebeveikia. Jos pamokos įjungtos į parapiškos mokyklos laiką. Mokykloje yra viena tinkama įrengta klasė, į kurią kasdien iš kitų klasių lietuviai mokiniai grupėmis renkasi pusės valandos lietuvių

kalbos, istorijos ir geografijos pamokas. Šia klase rūpinasi tėvų rinktas komitetas, bet iš esmės ji veikia parapijos klebono prel. J. Albavičiaus priklausomybėje. Jis teikia visokeriopą paramą. Ja rūpinasi ir mokyklos vedėja sesuo M. Perpetua (ankščiau buvo sesuo Marianna).

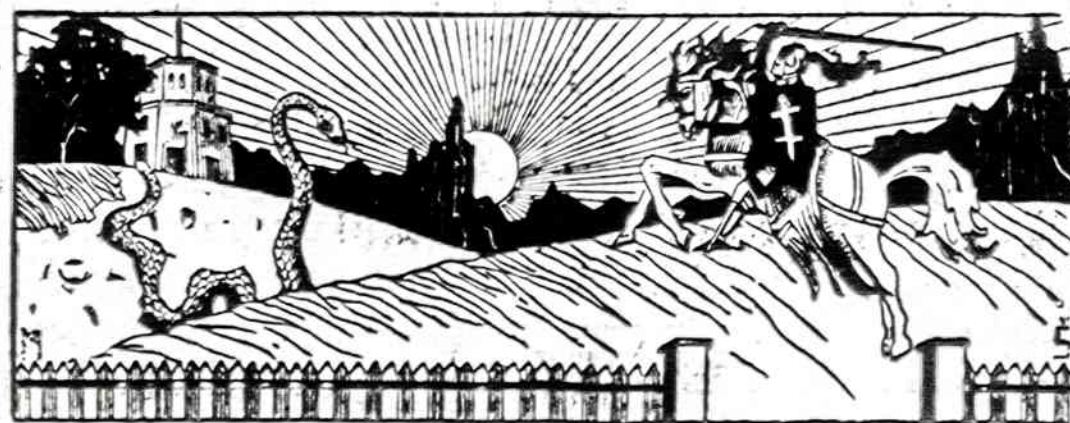
Šios mokyklos organizatorė ir pirmoji vedėja buvo O. Zailskienė, o nuo 1950 rudenio — Juozas Kreivėnas. Joje mokytojais buvo B. Paliulis, G. Babrauskienė, A. Prapuolenytė, J. Vaičiūnienė, A. Paulavičius, P. Maldeikis, A. Baukienė, A. Šatas, J. Prapuolenienė, V. Jausauskienė, Jovaiša, Markelis, A. Juškevičius, Zailskas, kun. P. Karalius ir kun. P. Patlaha. Veiklūs tėvų atstovai buvo J. Švedas, A. Zail-

Aleksas Ambrose, CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJS

autorius,
paruošė, sutvarkė ir išspausdino geriausią
Chicago lietuvių istoriją
(1869 — 1959 metai).
664 psl., vardynas.

Minkšti viršeliai. Kaina \$15.
Persiuntimas — \$1.

1967 metais išleido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija

Inž. LIUDAS MIKSYS,
50 metų studijavęs, kaip

IŠ PRAEITIES ŪKANŲ ATEINA LIETUVA,

parašė 700 puslapių knygą, kurioje sudėjo viską, kas bet kada ir bet kur, bet kuria kalba buvo parašyta apie Lietuvą, lietuvių ir lietuvių kalbą. Jis mokėsi kartu su kun. Jaunium ir prof. K. Būga pas geriausius šimtmecio pradžios kalbininkus, padarė lietuvių kalbą liečiančias ištraukas, paruošė tikslus vertimus ir patarė mums toliau studijuoti.

Kaina \$25. Kieti viršeliai. Paštas \$2.

NAUJIENOS

1739 S. Halsted St., Chicago, IL 60608

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

MAISTAS IŠ EUROPOS SANDELIŲ

2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629 • Tel. 925-2787

Didelis pasirinkimas geros rūšies įvairių prekių.

MARIJA NOREIKIENĖ

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Cosmos Parcels Express Corp.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

1501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 • Tel. 925-2787

V. VALANTINAS

JAY DRUGS VAISTINĖ

8759 W. 71st St., Chicago, Ill.

• RECEPTINGAI IŠPILDOMI RECEPTAI • FANNIE MAY SAL-
DUMYNAI • KOSMETIKOS REIKMENYS

Atidara šokiadieniais nuo

1 val. ryto iki 1 val. vakara.

Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 8:30 val. vak.

D. KUBILIAN, B.S., Registruotas vaistinėinkas

Tel. 476-2206

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.

1739 So. Halsted Street, Chicago, IL 60608. Telephone 421-6166

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

As of January 1, 1986	pusel metų	\$22.00
Subscription Rates:	trims mėnesiams	\$15.00
	vienam mėnesiui	\$ 4.00
Chicago \$45.00 per year, \$24.00 per six months, \$12.00 per 3 months. In other USA localities \$40.00 per year, \$24.00 per six months, \$12.00 per three months. Canada \$45.00 per year; other countries \$48.00 per year.	Kanadoje:	
	metams	\$45.00
	pusel metų	\$24.00
	vienam mėnesiui	\$ 4.00
	Užsienio:	
	metams	\$48.00
	pusel metų	\$24.00
25 cents per copy		
Mūsų savaitės pirmos dienos dienraščio kainos:		
Chicagoje ir priemiesčiuose:		
metams	\$45.00	
pusel metų	\$24.00	
trims mėnesiams	\$15.00	
vienam mėnesiui	\$ 4.00	
nuo JAV vietose:		
metams	\$48.00	

NAUJIENŲ raštinė atidara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. popiet. Šeštadieniais — iki 12 val.

Motiejus Šumauskas

Vakarykščiose Naujienose buvo paskelbta žinia, paimta iš Vilniuje leidžiamos Tiesos, apie šių metų gegužės 28 dieną Vilniuje mirusį Motiejų Šumauską.

Visi tremtiniai, atsiradę Amerikoje po Antrojo Pasaulinio karo, apie Motiejų Šumauską buvo girdėję. Amerikoje galima rasti ir tokių, kurie mirusį Šumauską pažino, su juo susitikdavo visuomeniniame darbe. Gali būti ir tokių, kurie su Šumausku buvo kalėjime.

Pats Šumauskas, besikalbėdamas su pažįstamais ir nepažįstamais žmonėmis, dažnai pasigirdavo, kad jis yra bemokslis. Jis, gimęs ir augęs Kaune, ėjo į vietinę pradžios mokyklą, bet pats nebuvo jokioje vidurinėje mokykloje ir nėra baigęs jokių kursų, kurie būtų jam padėję daryti partinę karjerą. Jis neįsivaikė pasakyti, kad jis buvo bemokslis, bet iš tikrųjų jis buvo savamokslis.

Jis gimė 1905 metais. Karo metu su tėvais buvo išvažtas į Rusijos gilumą, kaip turėjo progos išvažiuoti lietuviai geležinkeliečiai. Jo tėvai buvo apsigyvenę Petrograde, gyveno tomis pačiomis idėjomis, kuriomis gyveno to meto rusai geležinkeliečiai. O kai Lietuva tapo nepriklausoma, tai Šumauskas 1918 metais grįžo į nepriklausomą Lietuvą ir įsitraukė į tuometinį lietuvišką gyvenimą.

Jaunas Motiejus kalbėjo lietuviškai ir rusiškai, nors kalbinės žinios buvo labai paprastos, galima sakyti — gatvinės. Kiek vaikai Petrogrado priemiesčiuose kalbėdavo rusiškai, tiek pats Motiejus kalbėdavo ir suprastavo rusiškai. Kiek tėvai namuose kalbėdavo lietuviškai, tiek ir Motiejus težiņojavo lietuvių kalbos.

Pradžios mokyklą jis pradėjo lankyti Kaune, bet, matyt, pradžia buvusi gera, nes Motiejus kalbėdavo visiems suprantama lietuvių kalba.

Besimokydamas pradžios mokykloje, jis pradėjo mokyti ir raidžių rinkėjo amato. Šis amatas jam daugiau padėjo gyvenime, negu kitiems aukštesnės ir aukštosios mokyklos. Jis suprato kiekvienos raidės reikšmę, jam aiškėjo kablelių ir taškų svarbą ir jis pramoko eilutę matuoti.

Raidžių rinkėjo amatas jį padarė nusikaltėliu. Jis, atlikęs paskirtą darbą, o kartais ir darbo metu, pradėjo rinkti įvairius atsisaukimus, kurie jį nuvedė prie nelegalios lietuvių spausdinimo ir prie įstatymų laužymo. Jis ne tik rinko ir spausdino lapelius, bet juos ir platino. Už tą lapelių platinimą jis pateko į kalėjimą. Pateko ne vieną kartą. Lapelių spausdinimas nuvedė prie komunistinio jaunimo, o tas jau ir prie teroro ir kalėjimo. Visą apskaičiavus, Šumauskas nepriklausomoje Lietuvoje praleido 8 metus kalėjime. O jeigu dar prie to pridėsime pustrėčių metų karo tarnyboje, tai Šumauskas neturėjo ir laiko mokyti.

Iš 8 metų, Šumauskas didžiausią laiko dalį praleido Kauno sunkiųjų darbų kalėjime. Susidaro įspūdis, kad jis nieko kalėjime nedarė, bet tik tai sunkius akmenis nešiojo. Tikrumoje, Kauno kalėjimas jaunam Šumauskui buvo geriausia mokykla. Kalėjime jis turėjo du labai gerus mokytojus. Vienas buvo kun. Liūdas Adomauskas, o antrasis — Pijus Glovackas. Reikia žinoti, kad Kauno kalėjime laikomi politiniai kaliniai jokio darbo nedirbo. Jie turėjo gražaus laiko, popieriaus ir knygų kiek tik nori ir kokių tik nori. Kun. Adomauskas jau buvo sukomunistėjęs. Suradęs pastabų Šumauską, jis jį palenkė į komunistą. Kiek vėliau tokios pačios įtakos į Šumauską turėjo ir Pijus Glovackas. Šie du vyrai iš nemokytų, pagrindinių mokslo žinių neturinčio jaunuolio padarė komunistinės santvarkos šalininką. Pačioje Lietuvoje komunistų nebuvo. O kurie buvo, tai buvo už grotų. Bet reikalai taip susidėjo, kad kalėjime laikomi komunistai tapo geriausiais Šumausko mokytojais.

Jeigu Šumauskas turėjo kokių žinių apie komunistinę santvarką, tai jis jas gavo iš tų dviejų vyrų. Apie komunistinę sistemą ir jos tikslus tų dviejų mokytojų žinios buvo labai lėkščios, bet tų žinių užteko, kad jiedu Šumauską pastūmėtų visai nelietuvišku keliu. Liūdas Adomauskas, didžiausią savo gyvenimo dalį įskunigavęs Lietuvoje ir frontuose, parašė knygėlę apie padarytą savo gyvenimo klaidą, jis neturėjo tapti kunigu. O gyvenimo pabaigoje jis padarė antrą klaidą. Jis nuėjo į "liaudies seimą", ir pasirašė nutarimą prašyti įjungti Lietuvą į Sovietų Sąjungą, o kai čekistai ieškojo valdžios pareigūnų, kad, saugumo sumetimais, galėtų išvesti į Penzą, tai buvęs kunigas pasislėpė, kad jo neišvestų į Sovietų Sąjungą. Lietuva jam geriau patikusi.

Glovackas nespėjo nuo čekistų pasislėpti, kaip tai padarė Adomauskas. Čekistai liepė Glovackui apsirėngti ir su jais išvažiuoti. Ukmėrgės plentų jis, kartu su kitais, buvo išvežtas į Rytus. Kai privažiavo prie Utenos, tai kita čekistų grupė išvedė Glovacką šalia kelio ir nušovė. Šumausko rusai nesaudė. Jis buvo išvežtas į Minską, o vėliau į Penzą, kartu su kitais lietuviams. Pats Šumauskas vėliau pasakojo, kad rusai padarė klaidą, Glovacko jiems nereikėjo šaudyti.

Kaip Adomauskas, taip ir Glovackas, buvo turtingų ūkininkų vaikai. Kas šiuos du vyrus traukė į komunistą, sunku pasakyti. Matyt, kad mirtis dažnai traukia žmogų. Tai nėra joks aiškinimas, bet tikrai konstatavimas fakto, kad dalį lietuvių traukė idėja, kuri nei lietuviams, nei paties rusams nieko naudingo ir gero duoti negali. Yra daugiau lietuvių, turtingų lietuvių vaikų, kuriuos patraukė komunistinės idėjos.

Vidurinės mokyklos nelankęs pastabus Šumauskas Maskvai buvo naudingesnis, negu universitete studijavęs teisės stambaus ūkininko sūnus Glovackas. 1940 metais bemokslis Šumauskas buvo paskirtas Lietuvos pramonės komisaru. Jis savo pareigas patenkinamai atliko, nes buvo pramokęs tiksliai matuoti raidžių eilutes.

Sutvarkius Lietuvos pramonę, Šumauskas buvo paminamoji jėga pajuokom ar nuolatiniam kitų pasipiktinimui ima ir iškrypsta iš visų nusistovėjusių formų ir normų. Padaro, kaip sakoma: vienas tik nesusipratimas. Kiek beieškotum žodžių — kriaukūtis, kreivūzas, mamokas, keverza — vis tiek neišreikštum nei tikrosios Baukės išvaizdos, nei to įspūdžio, kuris susidaro pažvelgus į jį. Jokia karinė uniforma nebūtų tikusi nei jo figūrai, nei judesiams — vien tik karikatūra. Geriausias pasaulio viršila nebūtų padaręs iš jo tikrojo rikiuotinio. O čia lygino, tampė drauge su kitais.

Na ir kentėjo vargas. Pabaudos krito ant jo, kaip musės į neišplautą pienuotą dubenį. Kiek vienam instruktoriui rodėsi, kad jis nenori, nesi-stengia. O Baukė stengėsi, iš paskutiniųjų. Juo daugiau stengėsi, juo prastiau jam išėdavo bei apvykdavo. Žiūrėk, besilygiuodamas linijoj taip išvers pilvą, taip perkreips pečius, galvą, o akys, akys — tiesiog neapsakoma. Pradės žengti — kojos nepatako. Po kelių bandymų sūgauna koją — rankos tabalojasi, kaip žvirblių baidyklės pagaliai.

Baukė buvo vadinamas dar, pramintas, Ak. Jis pats nuolat atsidusdavo taip. Savotiškai graudus ir net tarytum į verkšmingumą palinkęs. Kiti kalbėdami su juo arba apie jį, irgi dažnai pridėdavo "ak!". Pavyzdžiui: "Ak! ką tas Baukė padarys? Ak, bene jis supras? Ak, vien tik bėda su juo!" Paskui jau tiesiog: "Kur tas mūsų Ak?" Kartą po vieno tokio mušto — gul! kelk! bėgte! at-staty! gul! kelk! bėgte! at-staty!

— purvinas, murzinas, gausiai išprakaitavęs gulėjo Baukė pragaro asloje ir lekavo kaip šūnytis. Netoliese išvargintas gulėjo ir Dūlius. Baukė prišliaužė ir paklausė:

— Dūliu, tu išmintingas, tu visur esi buvęs, pasakyk: kur yra antrasis pragaras?

Dūlius staiga pakilo ant abiejų alkūnių, žvilgtelėjo, žvilgtelėjo, pasižiūrėjo į Baukė ir stangriai bumsino savo uodegos galą į aslą. Jis tiek buvo susierzinęs, kad anajam pavadinti nesugavo ant grentųjų tokio pikto ir aštraus žodžio. Todėl atsiliepė tik taip:

— Ak tu, avinėli cukrinis, ir dar su gelsvu kaspinėliu pakaklėj! Apie kokį čia dabar antrąjį pragarą klieči? Vienas tasai tebuvo ir tebera!

— Tai sakai, jokio kito nėra — vien tik mūsų? Tad iš kurgi tie visi kankinimai, nematyti, negirdėti, čia dabar atsirado?

— Iš žemės.

— Iš žemės? — nesavimi balsu suspiegė Baukė.

— Taip. Tasai žmogus čion atnešė.

— Ką gi jie ten, tie žmonės, taip kankina?

— Vieni kitus.

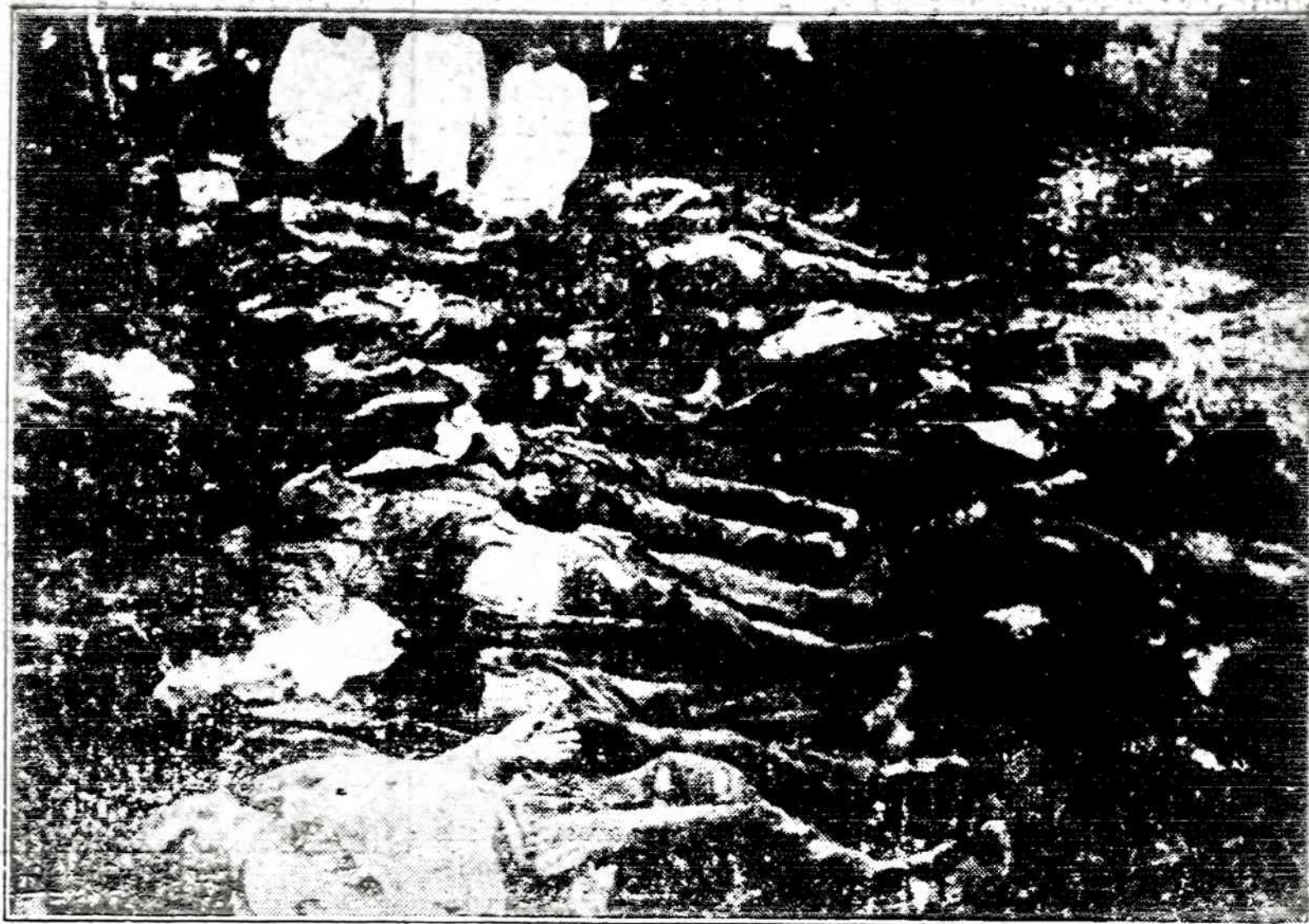
— Tai žmonės iškenčia?

— Ir dar kaip! Štai patį matai tą seną kareivį. Jis viską iškenėjo, tik blogai, kad, tiek daug tų kartybių prisisunkęs, dabar nejučiomis nori viską išlieti ant mūsų.

— Visi taip iškenčia?

— Ne! Kurie neiškenčia — miršta.

— Tad ir mes mirsim?

Tarptautinės komisijos nariai gydytojai atkasė ir atpažino Katyno kadagynuose čekistų nužudytus lenkų karius ir inteligentus.

A. TAMULYNAS

Pastabos dėl J. Kojelio straipsnio — Keturi konkretūs laisvinimo darbai

(Tęsinys)

J. Kojelis teigia, kad nevienodai vertinami mūsų politinių veiksmų atsitikimai, ypač nuvertinami Am. Baltų Laisvės lygos darbai.

Am. Baltų Laisvės lyga yra naujas, Kalifornijoje pagimdytas politinis veiksnys — pasisam-dęs Hannaford bendrovę lietuvių politinei veiklai garsinti. Naujaisi viksniai reikia daug pinigų. J. Kojelis rašo: "Aliarmuojama, kad 5,000 dol. liet. pinigų visuomenė per didelę našta, bet jei pastebėsi, kad aliamuotojas išleidžia dvigubai daugiau, būsi apkaltintas darbo kenkimu ir vienybės ardymu".

Sunku patikėti J.K. teigimu, kad dėl 5,000 dolerių keltų kas aliamą. J. Kojelis nepasako, ar ta suma reikalinga Hannaford bendrovei sumokėti kas mėnesį, ar už visus metus? Bet tame pačiame Draugo numeryje P. Algis Laurinaitis straipsnyje "Ką

veikia Baltų Laisvės lyga" pažymi, kad Hannaford bendrovei kas mėnesį išmoka 9,000 dol.

Kol kas apie Am. Baltų Laisvės lygos atsitikimus politinė veikloje nėra ko kalbėti, nes nieko realaus nėra atsiekta. Politinė veikloje nieks negali didžiai tįs savo atsitikimais. Visas mūsų laimėjimas, kad išlaikome Lietuvos laisvinimo bylą gyvą — didžiosios valstybės nepripažįsta Lietuvos pavergimo, Lietuvos valstybingumas nenutrauktas, kaskart įsigijame daugiau lietuvių draugų laisvės kovoje. Lietuvos laisvės byla yra tarp pasaulinių spąstingų problemų.

J. Kojelis, norėdamas iškelti Am. Baltų Laisvės lygos įstėjimo ir Hannaford bendrovės pasamdymą Lietuvai laisvinti reikšmę, įkūnėja, kad net Lietuvos pavergėjas tuo susirūpinęs: "Per trumpą laiką, kiek daug pikty tiradų paleido prieš Baltų Laisvės lygą. Tai ženklas,

kad buliui pataikė į akį".

Priešingai, tos pikty tirados komunistų spaudoj buvo paleistos ne prieš Am. Baltų lygą, bet jos skirtos ALTAi ir VLIKui, kad lietuviai patys nuvertint savo politinius veiksmus — jais nepasitiki ir pasisamdė laisvinimo darbui Hannaford bendrovę.

Visi žinome, kad reikia sąžiningai vertinti savo ir kitus atsiemtus darbus. Bet, deja, praktiškai visai kitaip vyksta. Ir pats J. Kojelis nesilaiko šio dešmo. Jis nori tik kad kiti laikytųsi, o jai geriausiai patinka laikytis posakio: "Žydas musa, žydas reka". Tai spąstingai iš šio J.K. tvirtinimo: "Kas iš kitių reikalauja subordinaacijos ir iš anksto atmeta suderintos veiklos būtinybę, prisimena didelę atsakomybę, nežinanti kokias patirtinias žodžiais savo elgseną teisinti".

Šią savo išmintį J. Kojelis taiko ALTAi ir VLIKui. Kaip visiemis yra žinoma, ALTA ir VLIKas dirbo savo politinį darbą, kuriam jos buvo brutos, kada L. Bendruomenė dar buvo negimusi. Liet. Bendruomenė suorganizuota kultūrinei veiklai. Ir niekad ALTA ir VLIKas nereiškė, kaip kad J.K. teigia, kad Liet. B-nė subordinuotųsi politinei veiklai. (Bus daugiau)

— Generolas Leopoldo Galtieri pareiškė, kad Argentinos kariai niekad nesitrauks iš Falkland salų ir niekad nuo jų neatsisakys.

JUOZAS SVAISTAS

PETRAS ŠIRVOKAS

NUOTYKIŲ NUOTYKIAI ZEMEJE, PRAGARE IR DANGUJE

(Tęsinys)

Visi velniai tylėjo, nieko nesakė ir nusikaltėlis. Nekaltieji ne todėl tylėjo, kad labai vieningi būtų buvę, bet kad Dūlius keršto bijojo. Liuciferis mokojo ne tik valdyti, jis sugebėjo giliau pažvelgti į savo valdomųjų vidų. Bematant perskrodė visus velniškomis savo akimis ir, pakėlęs koją, parodė į Dūlių:

— Tu padarei?!

Dūlius nebesigynė, viską prisipažino.

— Niekše, tu, niekše! O kas paskui? Ką pasakė anie du seniai?

— Tebūnie Dievui ant garbės... Jo valia šventa...

— Matai! Apvogei tokius vargšus ir padarei dar taip, kad anie pagarbino Dievą... Daugiau man ne kojos į žemę! Turėsi vėl tupėti čia ir kurstyti senus savo katilus, kol aš nepakeisiu šito nutarimo!

Savo bausmę bei pažeminimą Dūlius priėmė priekai. Jis toks pat likosi išdidus ir mažai šėlus. Bet Petro muštras buvo aplamdes ir jį: daugiau suartintu kitais velniais ir padarė sukalbamesnį.

Baukė buvo toks padaras, kada gyvybinę ga-

— Gluškai! Tu ne apie mirtį dabar galvok, bet kaip atsikratyti to nelemto žmogaus?

— Na, juk švilpa, Gevelukas ir kiti visvien pasiliks. Anie taip pat kankins...

— Eė! Pašalinkim tik tą žmogų — su anais bematant apsidirbsim!

Dūlius šiuo metu kaip tik buvo begalvojas apie sukilimą. Seniai kažkas panašaus dunksojo jo pasamonej. Daug sukilimų buvo matęs žemėj, tik kad ne visi jie nusisekdavo. Jis įsitikino, kad pradėti nėra jau taip sunku — sunkiau išvesti iki galo. O tada, jei nepasiseka — dažniausiai tik mirtis. Šitas antrasis sukilimo momentas daugiausia baigino ir sulaukė jį nuo viešo pobūdžio veiksmų. Tuo tarpu tik pats vienas planavo svarstė. Jis rinkosi ir tyrinėjo, kurie čia iš velnių būtų patikimesni, išlaikyti paslaptį.

Norint nuosekliai prieiti ligi galutinio išvado, žinoma, čia tektų mums tiksliai spėti: būtų ar nebūtų panašus sukilimas įvykęs pragare? Ir to meto pragaro istorijos visai aišku, kad nebuvo. Vienas toks stačiai netikėtas įvykis, iš paties gana paprastas, daug lengviau visa tai nulėmė arba išsprendė.

(Bus daugiau)

PATS SKAITYK IR KITUS PARAGINK
SKAITYTI DIENRAŠTĮ "NAUJIENOS"

R. VILIAUS

VAKARŲ VEJAI

112 modernios poezijos puslapių. Kaina \$5. Minkšti viršeliai. Pasiųsime poeziją, kai atsiųsime pinigų tokiu adresu:

Naujienos, 1739 S. Halsted St., Chicago, IL 60608

DR. PAUL V. DARGIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community Hospital
Medicine direktorius
1936 S. Main St., Westchester, IL
VALANDOS: 9-5 darbo dienomis ir
kas antra šeštadienį 9-3 val.
Tel.: 562-1217 arba 562-1218

TEL. 233-8553
Service 855-4506, Page 06058

DR. A. B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS.
SPECIALYBĖ: AKIŲ LIGOS
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą.

Dr. Jonas F. Mažeika

D.D.S. — DANTŲ GYDYTOJAS
4600 W. 103rd Street
Oak Lawn, Ill.
Off. tel. 423-8380
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius
ir "contact lenses".

Dr. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLIES IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Valandos: antradienį 1-4 popiet,
ketvirtadienį 5-7 val. vak.
Ofiso telefonas: 776-2280,
Residencijos telefonas: 448-5543

FLORIDA

DR. C. K. BOBELIS

Prostatos, inkstų ir šlapimo
takų chirurgija.
5025 CENTRAL AVE.
St. Petersburg, Fla. 33719
Tel. (813) 321-4200

PERKRAUSTYMAI

MOVING

Laidimai — Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
Priimam Master Charge
ir VISA kortelės.
R. ŽERENAS. Tel. 925-9063

MOVING

Apdraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
Tel. 376-1882 arba 376-5996

SOPHIE BARCUS

RADIO JĖIMOS VALANDOS

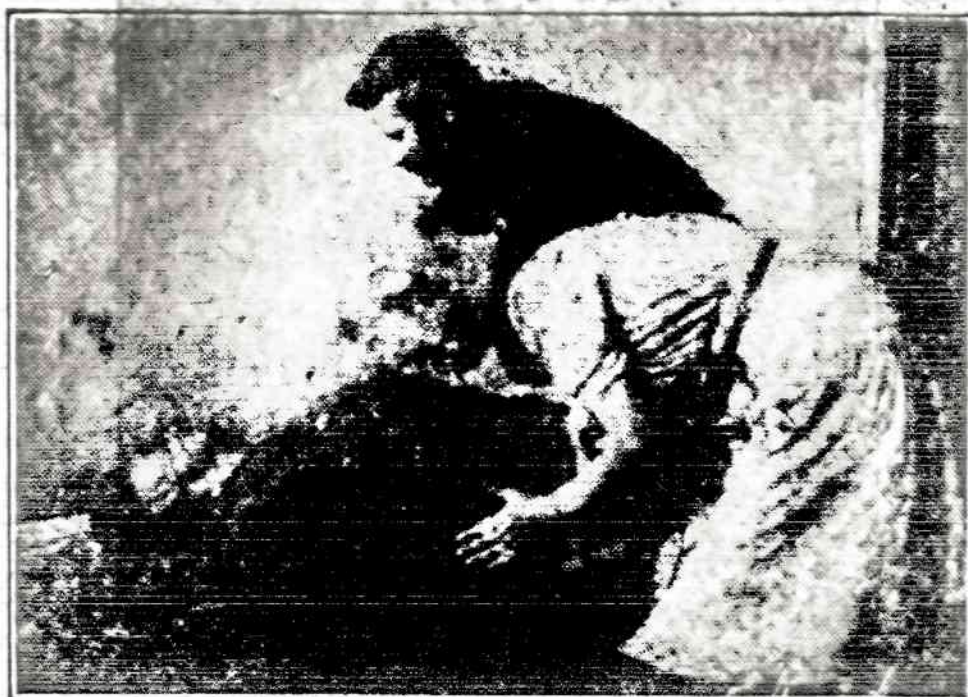
Šeštadieniais ir sekmadieniais
nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.
Stoties WOPA - 1490 AM
transliuojamos iš mūsų studijos
Marquette Park.

Vedėja — Aldona Deukus
Telefonas: 778-1543

7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, IL 60629

RADIO PROGRAMA

Seniausią Lietuvių Radio programą
Naujojoje Anglijoje, iš stoties
WLYN, 1380 bangų AM, veikia sek-
madeniais nuo 8 iki 8:30 val. ryto.
perduodama vėliausių pasaulinių
linijų santrauka. Be to, komenta-
rai, muzika, dainos, ir Magdutes
Pasaka. Šią programą veda Stepo-
nas ir Valentina Minkai. Būna
reikalingi kreipis į Baltic Florists —
gėlių bei dovanų krautuve, 502, E.
Broadway, So. Boston, Mass. 02127.
Telefonas 268-0489. Ten pat gau-
sime "Naujienos", didelis pasi-
rinkimas lietuviškų knygų ir lie-
tuviškų dovanų.

Panevėžyje artimieji atpažino bėgančių čekistų
nužudytą gydytoją.

AR TAIP BUS

Apie dvidešimt pirmojo am-
žiaus vidurį istorikai galbūt ra-
šys šitaip:

— Kai 1980 metais JAV-bės
turėjo pakankamai priemonių
32.000 kartų sunaikinti visus pa-
saulio žmones, o Sovietų Sąjun-
ga tai galėjo atlikti tik 29.000
kartų, tai jau 2.000 metais tie
skaiciai tapo mažiausiai padvi-
gubūni. Ir pagaliau socialistinė
galybė pralenkė kapitalistinę
pajėgą savo priemonėmis nu-
sluoti nuo žemės paviršiaus ne
tik visus išnaudotojus, bet ir iš-
naudojamuosius.

Dėl to, JAV-bės, žmogaus tei-
gių gynėjos, buvo priverstos ieš-
koti naujų savisaugos būdų ir
išrado miniaturinį aparatuką,
galintį norimo ploto ribose su-
paralizuoti visų žemės gyvūnų
širdis. Tą aparatą nesunku ne-
šiotis kišenėje, o jo veikimas
greitas ir netiesioginis atmosferos.

— Ir tada, 2014 metais, šimtui
metų praėjus po Pirmojo pa-
saulinio karo, naująjį amžių at-
žymėjo įvykis, po kurio visa
žmonija atsiduso. Tai buvo va-
dinamasis Princetono pasijuoki-
mas.

Išmūs mokslininkai, naujo-
sios Princetono universiteto gno-
seologijos ekspertai, į kuriuos
visas pasaulis buvo atkreipęs
dėmesį, matydami televizorių
ekranuose rodomas naujausias
žmonėms žudyti priemones, pra-
dėjo juoktis. O kadangi tai reiškė
kolektyvinį susinaikinimą, per-
vienas tų mokslininkų pareiškė,
jog tautinis orumas ir suverenu-

mas reikalauja, kad kiekviena
valstybė pati organizuotų savo
savižudybę, bet nepalikytai
vykdyti kuriai nors kitai užsie-
nio galybei.

Tokia mintis ir jos atgarsiai,
aukštuosiuose sluoksniuose su-
kėlė triukšmą, tačiau ta pašaipa
mirties fabrikantams ir jiems at-
sidavusiems inžinieriams pakir-
to sparnus.

Jėgos logika pasirodė neatlei-
džiamo absurdo šviesoje. Rimtis,
kuria pasižymėjo nežabotos eko-
nomijos ekspertai, kėlė dabar
tik juoką. Ir iš kitos pusės, to-
talitarinė ideologija prarado tą
savo energiją, kuri pavertė ją
užkariaujančia ir autokratinę
religiją.

Nuo to laiko, žmonės ėmė gal-
voti, kad reikia mokytis geriau
gyventi, bet ne ieškoti būdų sa-
vo gyvenimą sunaikinti ir in-
doktrinuoti. Jei dvidešimt pir-
mojo amžiaus Princetono moks-
lininkai atliko svarbų vaidmenį,
išlaisvindami psichinę energiją,
būtiną žmonijos išsilaikymui, tai
tolimesnė kultūros ir auklėjimo
revoliucija padėjo tą išsilaikymą
suvirtinti.

Marksas smerkė filosofus, no-
rėjusius suprasti pasaulį, ir skel-
bė savo idėjas pasauliui per-
dirbti. Jo, Markso, pasaulio per-
dirbimas tapo svarbiausia politi-
nės veiklos mintimi. Lygiagre-
čiai Vakarų mokslas tiek pra-
plėtė genetinių, psichinių ir mo-
ralinių pakeitimų lauką, kad
idėja perdirbti žmoniją, permo-
dinti ją pagal tobulą planą,
gimusį ieškotojų ir sociologų

galvose, tapo pavojinga, nes jie
bet kuria kaina norėjo žmonijai
gero.

Tas ieškojimas žmoguje ir
gamtoje tų trūkumų, kuriuos
pats žmogus gali pakeisti, lai-
mingai buvo naujos kultūros ir
auklėjimo orientacijos pristab-
dytas. Priešingai Marksui ir jo
tezei apie Feuerbachą, naujoji
kultūra rėmėsi principu, kad
prieš perdirbant pasaulį, reikia
jį suprasti. Auklėtojų pastangos
tapo nukreitos į geresnį vieni
kitų supratimą, solidarumą ir
atjautimą.

Be abejo, prieštaraujančios
nuomonės tai kultūrai nedingo.
Jei vertybių sąvoka pasikeitė,
tai vien tik dėl to, jog žmonėms
nubodo eksperimentuoti nelai-
mėmis, susietomis su visais pa-
saulio pakeitimais, pagrįstais
klaidinga, nepilna ir absoliuti-
nė ideja apie žmogų ir jo prigimtį.
(Iš Eur. Liet.)

NEPTONAS TURI

DU ŽIEDU

WASHINGTON, D.C. — Ast-
ronomai priėjo įsitikinimo, kad
Neptūnas taip pat turi du žie-
dus. Dr. Edward F. Guinan,
Villanova universiteto profeso-
rius astronomas, naujais tele-
skopais ištyręs Neptūną, tvirti-
na, kad vienas žiedas yra 1,200
mylių pločio ir yra 1,800 mylių
atstumoje nuo Neptūno debesų
viršūnių. Antrasis žiedas yra
maždaug tokio paties pločio,
kaip ir pirmasis, bet jis yra
4,200 mylių atstumoje nuo de-
bėsų viršūnių.

Reikia turėti galvoje, kad
Neptūnas, tolimiausias Jauslės
planeta, yra 2.7 milijono mylių
atstumoje nuo Žemės. Iki šio
meto nebuvo priemonių pasiekti
Neptūną teleskopais. Bet elekt-
roniniai teleskopai mokslininkams
padeda. Jie ne tik žiedus
pamato, bet turi galimybės ir
išmatuoti jų plotį.

KAIP ORO PERMAINOS PAVEIKIA ŽMOGŲ

Yra pastebėta, jog neramioje
dienoje, audrų metu, žmogus
lėčiau orientuojasi ir "susigau-
do", negu saulėtą dieną. Toks
reiškinys paaiškinamas tuo, kad
mūsų nervai blogame ore yra
labiau įtempti ir sukoncentruoti
organizmo apsaugojimui.

Šį reiškinį turėtų gerai įsidi-
mėti automobilių vairuotojai.
Keliaudami gražią dieną, jie
greičiau susigriebia ką daryti
gresiančios nelaimės akivaizdoje,
negu audros metu.

Bendrai imant, oro pasikeiti-
mai žmogų paveikia gana stip-
riai. Didesnis oro spaudimas,
kuris atsiranda prieš lietų, ar ki-
tokią staigią permainą, atsilie-
pia į mūsų kraują ir visą orga-
nizmą. Netgi, pvz., angliakasis,
kuris dirba giliai požemyje, pa-
junta savyje oro permainas žė-
mės paviršiuje.

— Berlyne yra keli tūkstan-
čiai palestiniečių. Jie maršavo
su "taikos" demonstrantais ir
giedodami "Mirties Reaganui!"

• Sūnaus garbė tėvo švar-
ku dėvi.

KNOW YOUR HEART

GORDON

Funeral Home and Cremation Service

Charles Stasukaitis
FD. LE.
(312) 226-1344

1729 S. Halsted St.
Chicago, IL 60608
24 Hour Service

EUDEIKIS

GAIDAS -- DAIMID

SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

4605-07 SO. HERMITAGE AVENUE
Tel. 927-1741 — 1742

4330-34 SO. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas 523-0440

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street

1410 So. 50th Ave., Cicero

Telef. 476-2345

TRYNS MODERNISKOS KOPLYČIOS

AIKSTES AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

VANCE FUNERAL HOME

1424 South 50th Avenue

Cicero, ILL. 60650

Tel.: 652-5245

TRŲŲ KOPLYČIŲ LAIDOJIMO ŠERMENTINĖ

Patarėjai ir laidojimo direktoriai:

JEAN VANCE ir GEORGE SORINI

Aikstės automobiliams pastatyti

NARIAI:

Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos

AMBULANSO

PATARNAVIMAS

TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE Miesto
DALYSE

STEPONAS C. LACK IR SŪNUS

(LACKAWICA)

2424 WEST 69th STREET

11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 60463

P. J. RIDIKAS

4554 So. HALSTED STREET

Tel. Yards 7-1911

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: OLYmpic 7-1961

PETRAS BIELIŪNAS

4248 So. CALIFORNIA AVE.

Tel.: LAfayette 3-3571

Filmas, kuris išaiškina KGB veiklą

Paskutiniu laiku Amerikoje yra išleista nemažas skaičius knygų apie Sovietų Sąjungą, jos slaptają policiją ir vargingą žmonių gyvenimą. Bet filmų pasaulis dar tebeužsiima Hitleriu ir antrojo pasaulinio karo laikais. O jeigu sovietus parodo, tai atsargiai ir neužgaunant.

Zymus sindikuotas žurnalistas William F. Buckley, Jr., straipsnyje 1981 metais pateikė sekančias žinias.

Du kanadiškiai, pamatę šį filmą neturtą, tokia aktualia tema pradėjo rinkti dokumentinę medžiagą ir prieš porą metų pastatė nepaprastai informatyvią ir intriguojančią filmą, užvardintą "The KGB Connections: An Investigation Into Soviet Operations in North America". ("KGB ryšiai: investigacija sovietų operacijų šiaurės Amerikoje.") Filmas bematant išgarsėjo Kanadoje. Detroite kilo susidomėjimas, kai Detroit News laikraštis, pagavęs iš Kanados signalus, su entuziazmu pavadino filmą "įspūdinga" ir parodančia "ukraių sovietų espionazą pasaulio mūsų kontinentu". Netrukus filmas kaip ugnis pasklido po visą Europą ir buvo švedijoje rodomas net du kartus.

Pasirodo, kad American Broadcasting Company (ABC) padėję vieną trečdį pastatymo išlaidų už teisę rodyti bent dalį filmo Amerikoje, tačiau filmo nerodė CBS pareigūnas parodė susidomėjimą, bet komercijai nieko nepadarė, o NBC visai nekreipė dėmesio.

Gal nesistebėtina, kad televizija vengia stipriai pasisakyti prieš KGB, matant "taikos" advokatų didėjančią įtaką Amerikos visuomenėje. Jie yra įvairių nuolatinių baime nepagilinti konflikto tarp dviejų didžiųjų pasaulio jėgų. Deja, šios taikos advokatų vedama politika savo esmėje virsta pataikavi-

mu, o žmonės vis mažiau turi progos pažinti savo priešą.

"The KGB Connections" yra kaip vadovėlis sovietų subversijos metodų. Jis atidengia komunistų veiklą JAV-bėse, Kanadoje, Meksikoje, Pietų Amerikoje ir Karibų salose. Filme kalba sovietų kaliniai, pabėgėliai ir atsivertę KGB pareigūnai. Yra įdomių scenų, filmuotų sovietų ambasadoje, Washington, D. C. Filmas yra natūraliai dramatiškas, nes atidengia tikrus faktus. Svarbiausia, jis išsamiai nagrinėja temą, kuri yra aktuali visoms laisvojo pasaulio gyventojams. Ji ypatingai naudinga mums lietuviams. Nors filmas pradėjęs savo tėvynę, dabar tiesiam kelią glaudesniams ryšiams su okupantu, gal vargiai suprasdami jo veiklą.

Čikagos Propaganda Research instituto dėka, filmas, kuris tęsiasi dvi valandas, dabar galima išnuomoti JAV-bėse. Lietuvių natūraliai susibūrus Ekrano Meno Ratelis yra filmą užsąkęs ir jį rodys šeštą, šeštą, birželio 19 d., švenč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos salėje, 7 val. vak. Visi kviečiami nepraleisti progos pamatyti šio filmo. Įėjimas — auka išlaidoms padengti.

R. R. Tr.

TURIU PAAISKINTI,

kad "Naujienų" 1982.6.9 d. laidoje, paskutiniame puslapyje, pasirodė žinutė, kad menininkas Jonas Trišys piešias kažkokius garšinius Lietuvos vaizdų filmus.

Žinutė neatitinka tiesos: nieko apie minimą filmą nesu girdėjęs ir jokių piešinių tam nedarau.

Skelbimus esu suprojektavęs "Ekrano Meno Rateliui", kuris birželio 19 d., 7 val. vak., Marquette Parko švč. M. Marijos Gimimo parapijos salėje de-

monstruoja video filmą "The KGB Connections".

J. Trišys

TRUMPAI!

— SLA 134 tcs Moterų kumpes susirinkimas įvyks šeštadienį, birželio 12 d., 12 val., Chicago Savings bendrovės patalpose, 6201 S. Western Ave. Visos narės kviečiamos dalyvauti.

Valdyba

— Baisiojo Birželio Trėmimų minėjimą birželio 13 dieną ruošia ALTos Chicago skyrius. R. LB Marquette Parko apylinkės nariai prašomi dalyvauti tą dieną 10 val. ryto vėlavų pakėlime, pamaldose ir akademinių parapijos salėje. Valdyba

— J. Andriaus sudarytą Lietuvos žemėlapi ir išleistą Devenų Kultūrinio Fondo, galima įsigyti siunčiant užsakymus šiuo adresu: Devenų Kultūrinis Fondas, P.O. Box 10782, St. Petersburg, FL 33733. Kaina \$6 + 65c persiuntimo išlaidoms padengti.

PHYLLIS KUMSKIENĖ SVEIKA IR STIPRI

Ponia Phyllis Kumskienė prieš kelias dienas buvo užgavusi koją ir negalėjo laisvai vaikščioti, todėl nenorėjo eiti į banką, kuriame buvo pagerbtas jos vyras Aleksandras Kumskis.

Ponas Kumskis, pristatydamas savo dukras ir kitus šeimos narius, priminė, kad žmona buvo sunegalavusi ir negalėjo ateiti.

Bet ponia Kumskienė neturi jokio reumatizmo ir visai nebuvo vežimelyje. Ji yra stipri ir sveika, nikstelėjimas praėjo, o dabar ji važinėja nauju automobiliu, eina į darbą ir buvo atvykusi į Naujienas pasakyti, kad joks vežimelis jai nebuvo reikalingas.

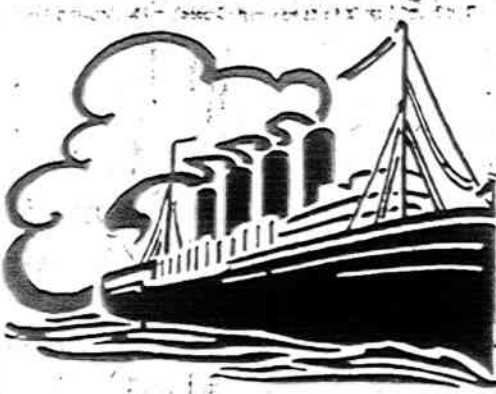
Liudininkas

STASYS ŠAKINIS LIETUVIS DAZYTOJAS

Dažo namus iš lauko ir iš vidaus. Darbas garantuotas.

4612 S. Paulina St. (Town of Lake)

Skambinti YA 7-9107

"LIUCIJA"

Miko Šilekio apsakymų knyga "Liucija" jau atspausdinta. Autorius pavaizduoja lietuvių gyvenimą nuo XX šimtmečio pradžios iki II Pasaulinio karo. 22 ilgesni ir trumpesni apsakymai, 184 psl. Kaina \$5. Gaunama "Naujienose" ir pas autorių: 6729 So. Campbell Ave., Chicago, IL 60629.

A. R.

AISKUS ĮRODYMAS

Vienose didelio miesto kapinėse buvo pastatytas paminklas, kuriame buvo išskirti sekantieji žodžiai: "Geroji žmonelė, pagaliau įsitikinau, jog iš tikro buvau susirgęs".

Ilgametis patyrimas — sąžiningas darbas

Jed ruošiantis keliauti — kreipkitės į Lietuvį Įstaigą: American Travel Service Bureau 9727 S. Western Ave., Chicago, IL 60643 Telef. 312 238-9787

* Nemokamas pataravimas užkanti lėktuvų traukinio laivų kelių (cruias), viešbučių ir automobilių nuomavimą, rezervacijas. Paruošė kelionių drądinimus. Organizuojame keliones į Lietuvą ir kitus kaimus. Sudarome švietimus giminių apsilankymui Amerikoje ir teikiame informacijas visais telefonų reikalais.

* Taupykite kviadami Chartered lėktuvais, tik kelias rezervuoti vietai į ankuro — prieš 45-60 dienų.

DR. ANTANO J. GUSENO RAŠTAI

Naujienose galima gauti nepaprastai įdomius gydytojo, visuomenės veikėjo ir rašytojo atsiminimus.

Dr. A. Gusen — MINTYS IR DARBAI, 259 psl., liečia 1905 metų įvykius, Jablonskio ir Totoraičio jaunas dienas ir susirūpinimą \$8.00

Dr. A. J. Gusen — DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis. Kietais viršeliais \$4.00 Minkštais viršeliais, tik \$3.00

Dr. A. J. Gusen — AUKŠTA KULTūra — ŽIAURUS ŽMONES. Kelionės po Europą įspūdingai. Tik \$2.00

Galima taip pat užsakyti paštą, atsiuntus čekį arba money order, prie nurodytos kainos pridėjant \$1 persiuntimo išlaidoms.

NAUJENOS,

1729 So. HALSTED ST., CHICAGO, IL 60608

Iš BALFo Chicagos apskrities veiklos

BALFo Chicagos Apskrities valdybos ir. Skyrių valdybų pirmininkų bei jų atstovų bendras susirinkimas — pasitarimas įvyko 1982 W. Lithuanian Plaza Ct., Chicagoje.

Susirinkime buvo svarstomi BALFo gegužinės reikalai. Kaip jau iš spaudos žinome, BALFo gegužinė šiais metais įvyks liepos mėn. 18 d. Jaunimo Centro patalpose. Tai diena visos Jaunimo Centro patalpos naudojamos tik gegužinei. Jeigu oras pasitaikytų karštas, tai patalpos bus vėsinamos. Gegužinės pradžia 12 val. diena, kaviene veiks nuo 10 valandos ryto. Kaip visose gegužinėse, taip ir šioje, nutarta imti 1 (vieną) dol. už įėjimą. Sumokėjęs 1 dol., gaus bilietėlį, kuris bus įgaliojimas dalyvauti (door prize) laimejime. Vairams iki 12 metų įėjimo tvarkymas pavestas Juozui Blažui su talkininkais.

Kavinės reikalai pavesti V. Baleiškytei ir Vincui Pavilavičiui. Maistas — virtuvės reikalai pavesti tvarkyti visiems žinomam parengimų vadovui K. Rožanskiui ir E. Pajedienei. Maistas bus gaminamas pačioje virtuvėje. Atsilankiusieji galės ne tik užkąsti, bet ir socialiai pavalgyti.

Darysime viską, kad nesikartotų senos klaidos. Juk kas nedirba, tas neįkyla. Tad liepos 18 d. visi keliai veda į Jaunimo Centrą — BALFO GEGUŽINĘ! Susirinkimą pravedė valdybos p-kas Stasys Vanagūnas. Po susirinkimo visi buvo pavašinti kavute ir pyragaičiais. Už kavutę esame dėkingi Juozui Mackevičiui ir Grožvydai Giedraitytei.

A. R.

REAL ESTATE

Home, Zeme — Pardavimai REAL ESTATE FOR SALE

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIMIS TERMINAM IR ZEMAIS NUOSIMČIAIS MENESINIAIS ISSIMOKĖJIMAI.

DEL VISU INFORMACIJU KREIPITIS I:

MUTUAL FEDERAL SAVINGS PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Tel. 847-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

NAMŲ PIRKIMAS • PARDAVIMAS • VALDYMAS • NOTARIATAS • VERTIMAI.

VISU ROŠIU DRAUDIMO AGENTŪRA

J. BACEVICIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6529 So. Kedzie Ave. — 778-2233

2 po keturis, medinis, Brighton Parke. \$39,500. Savininkas duoda paskolą. 72-ros ir Campbell. \$39,000. 6 butų mūrinis. 4 mašinų mūrinis garažas. \$17,600 pajamų. Arti 64-tos ir Kedzie. 2 sklypai arti vandens. Hot Springs Village.

Skambinti tel. 436-7878

ŠIMAITIS REALTY

2951 West 63rd Street

REAL ESTATE — OUT OF TOWN Namai, žemė — Už miesto ribų

GERA PROGA viengungiui pensininkui apsigyventi švarioj gamtoj prie Michigano ežero, New Buffalo miestelyje. Senyvo amžiaus savininkė duoda namo kamai antrame aukšte 3 kambarių butą, su baldais, už prižiūrėjimą namo ir loto (sklypo). Dėl smulkesnių informacijų teirautis tel. 596-8260 po 7 val. vak.

MORINIS — 4 butų namas. Dideli kambariai. Labai gera stovyje. Garažas. Geros pajamos. Marquette Parko apylinkėje. Esamus namo morkius — 14%, galima perimti kartu. Skambinti angliskai po 6 val. vak. Tel. 767-4592

JOHN GIBAITIS

Advokatų įstaiga 6247 S. Kedzie Ave. (312) 776-8700

REPAIRS — IN GENERAL

Ivairūs Taisyimai

TUCKPOINTING GLASS BLOCK WINDOWS CAULKING-WATERPROOFING Call BRENNAN 448-0092 or 424-6904

PERSONAL

Asmenų ieško

READER & ADVISER

CARD READING

Advice on all problems of life. If you need help or are worried, she will advise you on all life's affairs — love, marriage, health and happiness. Will also tell you how to succeed in life.

MISS JENA

2746 W. 47th St., Chicago 254-5969

KAIP SUDAROMI TESTAMENTAI

Tuo reikalu jums gali daug padėti teisininko PRANO ŠULO paruošta, — teisėjo ALPHONSE WELLS peržiūrėta, "Sėduvos" sleista knyga su legaliskomis formomis.

Knyga su formomis gaunama Naujienų administracijoje

— Argentinos kariai Falkland salose ginasi nuo britų, bet jie nesirengia pulti.

ELEKTROS ĮRENGIMAI PATAISYMAI Turfu Chicago miesto leidima. Dirbu ir užmiečiuose, greit, garantuoti ir sąžiningai. KLAUDIJUS PUMPUTIS 4514 S. Tolman Ave. Tel. 927-3559

D E M E S I O 62-80 METŲ AMŽ. VAIRUOTOJAI Tikrai \$120 pusmečiui automobilio Liability apdraudimas pensininkams. A. L. A. U. A. T. I. S. 6645 So. ASHLAND AVE. Tel. 523-8775

Dengiamie ir taisome visų rūšių stogus. Už darbą garantuojame ir esame apdrausti.

ARVYDAS KIELA

6557 S. Tolman Avenue Chicago, IL 60629 434-9655 ar 737-1717

A. TVERAS

Lektoriškai ir drangybių Pardavimas ir Taisyimas 2646 West 69th Street Tel. Republic 7-1941

Siuntiniai į Lietuvą ir kitus kraštus

P. NEDAS, 4055 Archer Avenue, Chicago, IL 60632. Tel. YA 7-5998

M. S. I. M. K. U. S.

Notary Public

INCOME TAX SERVICE

4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450 Taip pat daromi vertimai, giminų iškvietimai, pildomi pilietybės prašymai ir kitokie blankai.

HOMEOWNERS POLICY

F. Zapella, Agent 2208 1/2 W. 95th St. Evergreen Park, IL 60642 — 424-8654

Advokatas

GINTARAS P. CEPANAS Darbo valandos: nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak. Šeštadienį nuo 9 val. ryto iki 12 val. d. ir pagal susitarimą. Tel. 776-5162 arba 776-5161 2649 West 63rd Street Chicago, IL 60629

Cortaid for the treatment of minor skin irritations, itching and rashes

Cortaid Cream

ALL YOU NEED FOR MINOR ITCHES AND RASHES.

JAU ATSPAUDINTA J. KLAUSEIKIO KNYGA

BRONIO RAILOS NUSIBASTYMAI

102 pusl. Minkšti viršeliai. Fotografijos. Kaina — \$3, persiuntimas paštu — \$1.

KNYGĄ IŠLEIDO CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJA.

Knygą galima gauti Naujienose ir pas K. Janutą, arba rašant tokiu adresu:

Mr. K. Januta,

2818 Avenal St., Los Angeles, CA 90039

Naujai pasirodžiusi DR. ANTANO RUKŠOS

619 puslapių, kietų viršelių knyga

KOVOS DĖL LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS

Lietuvių-lenkų santykiai ir kovų pradžia Vardynas ir trumpa angliška santrauka

KAINA — \$17. (Persiuntimui pridėti \$1) Siųsti čekį:

Naujienos, 1739 S. Halsted St.

Chicago, IL 60608